

váltójog, a külön kereskedelmi és tőzsdébiróságok, a melyek már a *törvényelötti egyenlőség* elvének bukását is jelentik.

Ismét bebizonyult, hogy a mozgó tőke urai sokkal agilisebbek saját külön érdekeik védelmében, mint a földbirtokosok; a jogegyenlőség és jogegység elvét sokáig éppen ők hangoztatták lépten-nyomon, de a mint szabad mozgásukban ez akadályul szolgált, — nem késtek egy perezig sem azt szögre akasztani, — sőt a legújabb időben kezdenek külön jogokat létesíteni az *egyes társadalmi osztályok* számára is, így pl. a külön munkástörvényeket.

A külön jogok közül, ugy látszik, legnehezebben a *speziális agrárjog* születik meg, bár ha van külön jognak jogosultsága, ugy minden bizonynyal ennek van, hiszen nem találunk más *mélyebb és általánosabb ellentétre* a gazdasági és társadalmi életben, mint a mi a mozgó tőke és a földbirtok között van.

A legutolsó két évtizedben azonban mégis tapasztalható nagyobb haladás a külön agrárjog kifejlesztése felé.

Óriási tudományos irodalom és Németországban már számos élő törvény jelzik a haladást; ugy látszik három főirányban fog kifejlődni az új agrárjog: t. i. a tulajdonjog, a hitelügy és az öröklési jog terén.

Hogy a külön agrárjog kialakulása oly nehezen indult meg, annak okát két körülményben kell keresnünk:

1. Az első magának a földművelésnek természetéből következik, ugyanis a földbirtok a tulajdonosokat területileg meglehetősen elválasztja és megnehezíti azok érintkezését és így a *szolidaritás* érzete nehezebben fejlődik ki közöttük, míg a mozgó tőke városokba vonzza össze annak tulajdonosait s így azok közös akcióját előmozdítja (v. Miaskovszky id. munka II. 256. lap). De különben is a földművelők sokkal konzervatívabbak, ragaszkodnak a megszokott állapothoz, még ha az rájuk nézve káros is; általában nehézkesek, nem olyan mobilisak, mint a mozgó tőke urai.

2. A második ok inkább *politikai* természetű; ugyanis a feudális jog, mely az egyéni szabadság teljes lenyűgözésére vezetett, tisztán agrárjog volt, ugy, hogy midőn mostanában egy külön agrárjog szükségességét hangoztatják, sokan *félreértik* a kívánalmat, megriadnak tőle, mert félnek, hogy a feudális intézményeket akarják feléleszteni. E félreértést fokozni és kiélesíteni igyekeznek azután azok, a kiknek jogosulatlan osztályérdekeit egy külön agrárjog kialakulása kedvezőtlenül befolyásolhatná.

Természetes azonban és ez már az eddigi fejlődésből is látszik, hogy a modern agrárjog és a régi, tehát részben a hűbéri agrárjog között is lesznek némi közös *rokon vonások*; ez annak tulajdonítható, hogy a *földbirtok alaptermészeté* még ma is az, mint a milyen mondjuk, 600 esztendővel ezelőtt volt.

A régi jogrendszer azon részei, melyek a hűbéri állam és társadalom közjogi és hadügyi berendezkedéséből fejlődtek, feltámadhatlanul elenyésztek a XVIII. és XIX. század forradalmaiban, azok nem hazájáráo kísértetek, kár tőlük félni; azon magán- és öröklési-jogi intézmények azonban, melyeknek alapja olyan megváltozhatatlan valami volt, mint az anyaföld, modernizált formában bár, de mégis új életre kelnek.

Valószínű még az is, hogy az individualizmus mai tultengésével szemben az új agrárjog a *esaládi érdekek* számára is fog tudni kellő védelmet nyújtani, mint az a legújabb porosz agrártörvényekből már is kitetszik.

Dr. Baross János.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Cserhádi Sándor.

A gomborkáról.

A „Köztelek” 31. számában Stróbel Sándor ur a gomborka termesztéséről mond el egy és más. Legyen szabad nekem e növény termesztéséről szinte elmondanom tapasztalatomat, mint aki 14 éve termeszttem azt.

Stróbel ur azt mondja, hogy a kiveszett repceze helyére vetett gomborka „daczára annak, hogy ily esetben a gomborka, midőn a neki nem a legmegfelelőbb talajba jut, mégis igen szép termést ad”, ezt bocsánatot kérek nem értem, mert miután juthat jobb talajba, mint a repceze helyére, a mikor repcezt, legalább itt, trágyás fekete vagy zöld ugarba vetjük. Így alkalmaztam én is gomborkát s mondhatom horrendum termést adott 13:40 métermázsát egy magyar hold, de kitünő fekete vályogtalajban.

De míg repceze után minden talajon, a mely ezt megtermi, jó buza van, addig a gomborka után, ha kiveszett repceze helyére kerül is, a buza termésében meglátszik a különbség, mert ott soha sem lett oly jó a buza, egyenlő művelés mellett sem. Igenis osztom Cserhádi Sándor ur megjegyzését, hogy a gomborka talajrontó, mert sokkal jobban kiéli azt, mint a repceze. A talajt tisztán tartja az igaz, mert gyomot nem tűr, de rosszabb a repcezenél még abban is, hogy tarlója igen sokára korhad el s nem vezet levegőt a földbe s így nem porhanyit, mint a repceze tarlója.

Hogy a talajban nem válogatós, az igaz, de a szerint fizet is. Vetettem már zab helyére a forgóban, tehát utolsó helyen s itt is adott a múlt évi nagy szárazsággal 374 kilót m. holdja, eladtam 24 koronával s így kaptam magyar holdanként 89 K. 76 fillért. E helyen talán legtöbbet, 6 mmázsa zabot kaptam volna holdanként, a zab mmázsjáért 12 K. 40 fillért kaptam, az 74 K. 40 fillér lett volna. Aratás s cséplési költségeket vegyük egyformára, bár a gomborka cséplésénél kevesebb ember kell, de polyváját kétszer kell felönteni, mint azt alább elmondom, még is 15 K. 36 fillér esik a gomborka javára.

A vetés ideje a gomborkának, az az a mi azt termesztetni főleg ajánlatossá teszi. Vetettem már február 18-án, márczius, április és május közepe után, ha az időjárás jó volt mindegyik jól sikerült. A februárban vetettre, a kikelés után azonnal fagy és hó jött, nem ártott neki. Vetettem a múlt ősszel szeptember 11-én próbaképpen kétféle talajba, könnyebb agyagos talajba és fekete homokos könnyű talajba. A kötöttebb talajnál buzatarlóba, hová rozsnak kellett volna jönni, három szántásba, a könnyű talajba őszi hűkköny után két szántásba, mindkettő szépen kikelt, fejlődött és szárba indult. Az elsőnél a hönélküli száraz fagyok, de főleg a hideg fagyos szelek oly kárt tettek, hogy ki kellett azt szántani. A másik 5 holdból, a laposabb rész 3¹/₂ hold szinte kifagyott, 1¹/₂ hold megmaradt, bár ritkás, de oly bokrokat hajtott, hogy bámulatos, most virit és esőzik. Ez évben márczius 20-án vetettem el a gomborkát egy őszi szántásba borona után, mert a föld olyan volt mint a hamu s nem volt leüllepde. A gép előtt könnyű, sima henger járt. Megpróbáltam ez évben a géppeli vetés egy részét könnyű boronával keresztbe megboronálni, mert azt tapasztaltam, hogy e nélkül igen egyenletlenül kelt a gomborka a legfinomabbra művelt földben is. Igazolva eljárásom a következő, hogy a gép után megboronált sokkal előbb és egyenlőbben kelt ki, míg a mely rész nem lett vetés után keresztbe megboronálva, 3—4-szeri a kelés és igen egyenletlenül néz ki. Vetettem 13 sorba 4¹/₂ hüvelykre, vettem 9 hüvelyk távolságra és vettem kapa alá, mint a repcezt s kétszeri kapálást adtam neki, mint repcezenek lóval, de mindég arra az ered-

ményre jutottam, hogy a 4¹/₂ hüvelyk távokra vetett fizetett a legjobban. A vetőmagot soha sem kevertem semmivel, de kevés magot eresztetek a lóheretű korongra s egy m. holdba többet 5—6 kilónál soha sem vettem.

A fordába így helyeztem el kötött talajon: kapás trágyázva, árpa lóherrel, lóher, buza, rozs, gomborka. De leginkább fordán kívül vettem azt.

Gazdálkodtam Zalában, Alsó-Lendva vidékén, a Mura folyó mentén, hol nem lehet sem buzát, sem rozst termesztetni, mert a gyakori s nagy ködök folytán a szemképzés teljesen elmaradt, szalma ölesen felül nő, de szem egy árva sem lesz benne. Ily gazdaságban: repceze, zab, árpa kevésbé, kapás növény s takarmányfélék voltak termesztetők. De volt idő, mikor a fekete rozsa a tengerit teljesen megfosztotta levelétől s a kóró ugy állott eső nélkül, hogy még almozásra sem volt a szár használható s így termésről szó sem lehetvén, a szárt, mert ugyis száradásnak indult, levágtattam s elégettettem, hogy a rozsa gombájának terjedését így megakadályozzam. Ily gazdaságban alkalmaztam én a gomborkát igen jó eredményel. Aratását csapóval ellátott kaszával eszközöltem, rendre vágatva a gomborkát, de azonnal marokba szedtem s felkötve 10—12 kévéjével egy csomóba felállítottattam. Azt tapasztaltam, hogy így a leggyorsabban szárad meg, de sőt megázás után is nem kell szét-szedni szárogatni, míg kereszben, ha több napon át eső éri, szét kell szedni szárogatni, mert különben szalmája azonnal penészesedik, mivel tömörebben van együtt e vékonyszálú szalma s nehezen szárad ki. A földön hagyni, a markot két napig szinte próbáltam, de bizony ha nagy a forróság, akkor kötözés alkalmával pereg biz az, ha mindjárt estefelé vagy kora reggel kötöttem is. Próbáltam, hogy 3—4 nap kereszben hagytam fűledni s azután felállítottattam 10—12 kévét egy csomóba, hogy a levegő mindenütt érhesse a kévek között, ez volt a legjobb eljárás, mert így már 6—7 nap mulva behordattam s nem perget majd semmit, de lekaszás és azonnali felállogatás után is 7—8 napra behordható volt jó időjárás mellett, de már így valamivel több volt a perges. Ennek daczára ez eljárást alkalmazom, mert legolesőbb. A behordást kazalba eszközölöm, mert azt tapasztaltam, hogy a kazalban utóérésre a gomborkának is nagy szüksége van. A mezőről egyenesen elcséplelt gomborka magvának szemé sohasem volt egyenlő, az alsó korában fejlődött és érett beczőkben nagyobb és sárgább volt a szem, mint a később fejlődött felsőkben s ez a garmadában is bántotta a szemet, de a vevő is kifogásolta, míg a kazalban utóérett gomborka magvának színe egyforma volt és sulyosabb is lett. Stróbel Sándor ur egyszerűen elcséplé a gomborkát, én elcsépelem egyrészt, polyváját ponyvákra huzatva, azt újra a gépre hordatom s a szalmarázóra lassan adagolva reabocsátom, hogy a rosták jól ki birják rázni, s arra az eredményre jutottam, hogy a felöntés után még jó felét kaptam annak, mint ami mag cséplés-kor lejött a gépből. De tessék a polyvát azután még dobi rostára venni s meglátja, hogy még mennyi magot kap. E műveletet én az etetés előtt, kiporolandó a polyvát, télen szoktam eszközölni s 10 hold termése után még mindig kapok 1—2 mm. magot, mit vetőmagnak használok. Az így kezelt polyva között még ezután is marad szem elég. Oka annak az, hogy ily nehezen választható el a becző a magtól, a beczőnek formája s mert a mag a beczővel, amely egy mély, gömbölyű tálkaalakú bir, együtt megyen a rostára tömegestül s nem bir kihullani a mély tálkából, amig lekerül a polyva helyére, de sőt némelyik még jobban telemeríti tányérkáját a kicséplé magból, mint amennyit termelt. Próbáltam én lassan s egyenlően adagoltatni a teljesen új 6 os Clayton-féle gépet, hogy így kevesebb polyva menven a rostára, ideje legyen azt kirázni jobban, nem használt semmit, a polyva között még igen sok mag

lyk távolra
magot soha
magot eresz-
m. holdba
em.

ött talajon:
óher, ruza,
rdán kívül

endva vidé-
a lehet sem
a gyakori s
teljesen el-
e szem egy
an: repce,

takarmány-
t idő, mikor
megfosztotta
mélkül, hogy
használható

en, a szárt,
levágattam
bájának ter-
gazdaságban

jó eredmény-
szával eszkö-
mborkát, de
ötve 10—12

gattatom. Azt
abban szárad
m kell szét-
en, ha több
ni szárogatni,

penészesedik,
vékonyszálú
öldön hagyni,
am, de bizony

és alkalmával
lé vagy kora
a, hogy 3—4

s azután fel-
esómba, hogy
vék között, ez
már 6—7 nap

it majd semmit,
allogatás után
lt jó időjárás

bb volt a per-
t alkalmazom,
szalba eszköz-
y a kazalban

gy szükségem van.
gomborka mag-
ó, az alsó koráb-
gyobb és sárgább

ódott felsőben s
met, de a vevő is
érett gomborka

és sulyosabb is
üen elcsépli a
észét, polyváját
gépre hordatom

va reábocsátom,
zni, s arra az
előntés után még

mi mag cséplés-
a polyvát azután
látja, hogy még
et én az etetés

maradt. A dobon akár két, akár négy lécz van,
az mindegy, de az ami megemlítésre méltó,
hogy a kazánál fele fűtőanyag kell, mert 3
font gözzel könnyen csépelhető s 2 fonttal ki-
rázható másodszor a polyva.

A mag kezelését a magtárban Stróbel ur
leírása szerint kezelem, kivéve, hogy én a
a magot azonnal Backer-rostára eresztem (a
lóhermagrostát téve be) s egyszerre teljesen
tisztá magot kapok, de ha ez esetleg nem
elég, úgy másodszor feleresztem, s akkor
hibátlan tisztá lesz az. Ekkor 35—40 cm.
vastagságyra lesz a magtárban elterítve 2—3
napra, de azután garmadába hánytam, mert a
mezőn s kazalba így kezelt gomborka magva,
nincsen eset reá, hogy romlásnak induljon.
Még mindig el tudtam adni a gomborkát, hogy
a repce áránál csak két koronával kaptam
kevesebbet. A budapesti magyar olajipar rész-
vénytársaság jó vevőm szokott lenni. Elhiszem,
hogy a Stróbel ur szerint egyszerűen lecsépelte
gomborka polyvája kitűnő s „rendkívül jó takar-
mány”, mert e között sok olajtartalmu mag
maradt. De nagyon jó takarmány e polyva
akkor is, ha úgy kezeljük, mint én.

Főleg kitűnő takarmány birka, csikó s
lónak, de szarvasmarha is megeszi s jól ér-
tékesíti.

Hízó birkánál darával vegyítve, mond-
hatom kitűnő eredményt értem el. Hogy a
darát, ha nem répával etetjük, el ne fujja a
birka, erre a célra jobb dolgot mint e polyvát
még nem találtam, mert összekeverés után a
kis beczők megtelnek darával s megóvják az
elpazarlástól. Adagoltam szarvasmarhánál ré-
pával keverve, s azt tapasztaltam, hogyha zab
vagy buzapolyváról mentem át ennek takar-
mánozására, állataimon azonnal meglátszott
ennek takarmányozása, mert jobban javultak s
a szőr simább lett rajtuk. Az ígás lovaknál
zabbal kevertem, igen jó eredményt értem el
mindég. Tudjuk azt, hogy a lovak télen keve-
sebb s könnyebb dolgot végeznek, s ilyenkor
jól esik a gazdának ha ezek abrakjából valamit
megtakaríthat a tavaszi erősebb munkához. E
megtakarított abrakot 3—4-szeres gomborka-
polyva adagolásával, igen jól lehet pótolni,
a mivel elérjük azt is, hogy az állat több takar-
mányt is kap. Soha sem tapasztaltam, pedig
igen pontosan megfigyeltem, hogy ígáslovaim
az abrak elvonását, így pótolva, megérezték
volna. Nem ismerem a gomborkapolyva táp-
értékét, bár szeretném tudni, de erre nézve
sehol sem találtam még adatokat, s így lehet
hogy több erőt s jószágot tulajdonítok a gom-
borka polyvájának, mint minővel valóban bír, de
én hosszú tapasztalatok után beszélek. De
többet mondok; eszközöltem hízó ökrön pró-
bákat, zab- s buzapolyva, tavaszi szalmaszečka
és gomborka polyvával s leméréseim feltűnően
a gomborkapolyva etetésére váltak, egy-
forma daraadagolás mellett. De ha a repce
polyvája jó etetésre, miért ne lenne a gom-
borkaé jó, hisz olajos növény ez is. Csikóknál
2—3 éves korban, abrak helyett egy kis répa-
val, kitűnő eredményt értem el uradalmakban
is. Már most áttérek a gomborka szalmájára,
melyet Stróbel ur, nem méltat egyébre mint
almozásra, pedig a takarmány- és szalmaszük
világban, mint p. o. a mult évi is volt, birká-
val s főleg öreg ürükkel nagyon jól ki lehet
használtatni, mert jobb szeretik mint a buza-
szalmát. Ily alkalomkor jöttem arra is, mint
aki már repceszalmát 2—3 hetes szopós
malaczkok alá a fiaztatóban jó eredménnyel
alkalmaztam almozásra, hogy a gomborka szal-
mája, még jobb e célra, mint bármely más
szalma, mert ezt használva kevesebbet kellett
almozni, s mindég tisztább volt a malacz,
bolha vagy tetüről még szó sem volt.

Alkalmazom még nyáron karámokban is,
de vegyesen másféle törek vagy szalmával, ily
helyen őszig jól beérik, mert a marha össze-
tiporja s töri. Közönséges almozásra marha
alá, csak oly esetben ajánlatos, ha külön
trágyatelep lesz belőle csinálva, mert beérésé-

hez igen sok idő kell és jó kezelés vagy ha
vegyesen lesz az almozva.

Azt hiszem elég kimerítően írtam le a
gomborkatermesztés előnyeit, de tettem ezt azért,
mert megérdemli s mert tudom, hogy kevesen
ismerik.

Nuszer János.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

Kártérítés megállapítása.

A 370 sz. kérdésre az 52. számban adott
feleletem felvételeért a „Köztelek” tekintetes
szerkesztőségének mindenek előtt köszönetemet
fejezem ki. Látom, hogy nem egyoldalulag ki-
víván a közérdeknek szolgálni, hanem helyt ad
rovatvezetője elleni ellenvéleményeknek is,
miáltal a közérdeknek nagy szolgálatot tesz,
mert tért nyit a szabad eszmeeserének, mely
a gazdaszatnak csakis hasznára válik.

Miután pedig a „Köztelek” 52. számban
megjelent cikkemre rovatvezető Hensch Árpád
ur válaszolt s cikkemmel nem, hogy nem ért
egyet, hanem teljes tévedésnek minősíti,
szükségesnek találtam, hogy fél uton meg ne
álljak, ezen tárgyban a „Köztelek” tekintetes
szerkesztőségétől következő soraim felvételét
kérni:

A „Köztelek” 52. számban adott felele-
temben azért kezdtem a szerződés téves kiin-
dulási pontjával, melyre véleményemet kimon-
doltam, mert ugylátszik bérbeadó és bérlő
közti szerződés nem precíz, nem felel meg
a gazdaszati praxis apodikticus és helyes
irányu elveinek. Azért fordult az illető birtokos
ur a gazdasági laphoz, mint illetékes szak-
fórumhoz felvilágosításért.

Bármennyire is sok jót olvastam Hensch
Árpád ur tollából s szívesen meghajlok a
gazdasági téren elvitázhatlan tudása előtt, a
„Köztelek” 52-ik számban megjelent cikke-
met nemcsak, hogy egész terjedelmében fen-
tartom, hanem még következőkkel bővitem ki:

Contractus Contrahentibus legemponit
elvtét mint, igazságot bizonyos határig elisme-
rem. De ha egy szerződésben zavart fogalmak
vannak, melyek tisztázásához per esetén szak-
értői vélemény szükséges, akkor a bíróság
csakis a szakértő véleménye szerint hozhat
ítéletet, mert különben az igazságszolgáltatás
egy merő képtelenség volna. Tehát ha esetleg
én lennék szakértőül felkérve, higgye el Hensch
ur, hogy a bíró az én véleményem alapján ítélne.

Már pedig bár a szerződést nem olvas-
tam, mint tapasztalt gazdász mégis tudnom
kell, hogy egy szakszerű alapon kötött bérleti
szerződésnek mit kell tartalmazni. Nekem
nem kellett a szerződés, a felvett kérdésből lát-
tam mi itt a vitás pont. Birtokos ur kikötötte
150 drb számos marha tartását, hogy az elő-
irt trágyamennyiséget biztosítsa. De mi célja
van Hensch Árpád ur szerint 150 drb kifejldött
marha tartásának? Hisz birtokos ur igen
helyesen csak a trágyatermelést akarta föld-
jeinek biztosítani, mit vagy tehenészet, vagy
hizlalás, vagy növendék marhával lehet haszon-
nal elérni, mely utóbbi minden foglalkozásnak
célja.

A kérdés csakis az lehet, hogy volt-e ki-
kötvé, hogy bérlő hány holdon köteles takar-
mányt termeszteni és ezt betartotta-e és ezt a
termeszett szalmaféllel a marha-állományával
felételve trágyává átalakítva a szántóföldek
javára okszerűen fordította-e (mert ezzel is
lehet ám a birtokost kijátszani).

Igenleges esetben okszerű gazdaszati szem-
ponthól bérlő helyesen járt el, ha nem is tar-
tott 150 drb számos marhát, mert a trágya-
előállítást nem az előirt mennyiségű állat-
állomány szerint kell meghatározni, mert 50
drb. több trágyát szolgáltat, mint 70 drb. Produ-
kálendő trágyamennyiség és tartandó meghatá-

rozott számu állatállomány ez csak fél dolog ;
hát ezen trágya beltartalma az semmi? 70
kilós buza és 80 kilós az mindegy? Tüzelőfül
füzfa vagy eserfa se mindegy!

Más volna persze az, ha birtokos ur ki-
kötötte volna, hogy bérlője egész éven át kö-
teles 150 db szarvasmarhát tartani s ha nem ter-
meszthetne annyi takarmányt és szalmát, mint
amennyit ezen állományával fel lehet használni,
hogy az előirt trágyamennyiséget előállíthassa,
bár a köteles területet takarmánnyal bevet-
tette, akkor köteles a hiányzó szükségletet
bevitni.

De hol van az a bérlő, feltéve, hogy az
illető szakértő gazda, ki ilyen szerződésbe bele-
menne. Ha pedig egy bérlő mégis ily szerző-
dést kötne, ez az illető birtokos részéről a
bérlő tudatlanságának a szánalomig menő ki-
használása volna. Ez több volna, mint uszora,
ez egyszerűen megfontolt, a bérlő biztos tönkre
tételére irányuló szerződés volna. Ily esetben
igen is lehetne helye a hiányzó állatlétszám
által vagy hiányzó takarmány és szalma által
esetleg előállt minustrágyatermesztésért kártéri-
tésnek. Mert mint mondtam Contractus Contra-
hentibus legemponit, de ez már nem volna
igazságos. A szakember nem eszerint ítélne.
Az esküdtbíróság is másképp ítél és hozza
verdiktjét, mint a rideg betűkhöz kötött bíró.

A birtokosnak nem lehet célja, hogy bér-
lőjét tönkretegye, ellenkezőleg, hogy boldogul-
jon és földjét annakidején adja vissza, ha nem
is arányosan jobb, de oly termőképes állapot-
ban mint azt átvette. Ez pedig elérhető egész
egyszerűen azzal, hogy kikötetik, hány hold
használható magtermesztésre, hány hold legyen
esetleg feketegar és mennyi terület fordítandó
takarmánytermesztésre. Természetesen ez utóbbi
trágyává átalakítva a gazdaság javára fordít-
tandó. Ezzel korlátozva van a talaj zsarolásá-
nak mérve. Nemcsak bizonyos számu marha-
állományval, bizonyos mennyiségű istállótrá-
gyával lehet a föld termőerejét fokozni. Hát
leszántott zöldhere, búkköny stb. ez semmi?

Nem vagyok ugyan hű, de biztos vagyok
benne, hogy ha 100 gazda véleményét hall-
gatnánk, ha nem is mind, de óriási többség
az én szerény véleményemet fogadná s csak
kivánatos volna, ha minél több jó gazdász ezen
nem egészen csekély fontosságú tárggyról írna.
De sajnos gazdatársadalunk bizonyos tespe-
désben van, nem igen szeret nyilvános irással
foglalkozni, pedig a gazdasági sokoldalú kér-
dések nyilvános tárgyalása nagy hasznára
volna minden gazdának. *Célzás nélkül monda,*
ugy néz ki nálunk minden gazdasági kérdés
megvitatása, mintha bármily tekintély is legyen,
mégis csak egy egyen nézete volna ránk oktro-
záva: pro vagy contra hallgat a világ. Sajnos
állapot!

Lederer Vilmos.

Felkérjük gazdatártársainkat, hogy e fon-
tos kérdéshez minél többen hozzászólni szíves-
kedjenek, mert az tény, hogy a haszonbéri
szerződések megkötésénél sokszor végzetes hibák
követetnek el. Szerk.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: M. zey Gyula.

Beteg búzák.

Junius 20-ika óta napról-napra kapom a
beteg búzákat, részint a *Köztelek* útján, részint
közvetlen. A gazdák itt is, ott is megriadtak.
Amint a buzaérésének az ideje közeledett,
megrettenve vették észre, hogy a buza még
jóval az aratás előtt letörik, úgy, mintha juhok
gázolták volna le.

Vagy pedig elsárgul, elfehéredik időelőtt
a buza s szép telt szemek helyett satnya, szo-
rult magvakat rejtenek a kalászkok magukba.

Ez a baj hol foltonként jelentkezik, hol egész táblákat tesz tönkre.

A legtöbb gazda a mikor beküldi beteg buzáját, felve kérdi, hogy nem-e a „*torsgomba*” tette tönkre reményét? El is nevezték a buza e rettenetes ellenségét *buzafenének*, a *buza veszedelmének*.

Honnét e riadalom, honnét a kétségbeesés? Most 3 éve, 1899-ben járta be a napilapokat az az ijesztő hír, hogy egy új betegség, az *Ophiobolus gomba* támadta meg az Alföld buzavetését. Az új betegség az aratás előtt elfeketíti, megrohasztja, letöri a buza tövét.

Már ebben az évben, a rémhir megjelenése után, nyakra-főre küldték a *Közteleknek* a beteg buzákat, melyeket én vizsgáltam s referáltam róluk a *Köztelek* olvasóinak.

Elmondottam, hogy az annyira rémesnek tartott gombát, az *Ophiobolus graminis*-t, én konstataáltam először hazánkban, 1897-ben.

Amikor konstataáltam, természetesen ezt csak e gomba irodalmának tanulmányozása alapján tehettem. Olvastam a francia *Prillieux* s a német *Frank* munkáját, akik e betegséggel foglalkoztak s akik, különösen *Frank*, e betegséggel oly rémes híret költözték.

De mert a hozzám került ofioboluszos buzákon elismert kártevőket találtam s mert sem *Prillieux*, sem *Frank* munkáiban*) egy szóval sem találtam említést arról, hogy az *Ophiobolus* parazitizmus kísérletekkel bizonyított volna, én abban a hitben voltam, hogy az *Ophiobolus-gomba*** csak másodlagos jelenség, *szaprofita a buzán*. Ezt a következő évben, 1898-ban meg is irtam a „*Köztelek*”-ben.

Ujabb érvekkel támogatva, régi nézetemet vallottam a „*Köztelek*”-ben 1899-ben is s ekkor itt, e lapok hasábjában, egy kis irodalmi harc is keletkezett.

Most, az idén, június 20-ika óta, mióta a napilapokban a „*Pusztuló vetés*” s egyéb címek alatt az *ofiobolus réme* megint megjelent, ismétlődik az, a mi 1899 nyarán történt. Felhalmozódik dolgozószobáimban az a sok, az ország minden vidékéről származó, beteg buza, amit az ijedt gazdák küldöttek.

Néhány feleletben elmondottam már, hogy mennél több buzát vizsgálok, annál kevésbé hiszek abban, hogy az *ofiobolus* betegé teszi a buzát, hogy az *ofiobolus* kártevő parazita.

Véleményem most is az, ami volt, hogy az *Ophiobolus graminis* ártatlan *szaprofita*, mely a meggyengült, megsérült, elhaló vetésen üt tanyát, ha a talaj átázik.

Mi hát akkor a baj? Mert baj, beteg buza tényleg van.

Elmondom véleményemet.

Tekintsünk vissza a buza lefolyt tenyészet-i időszakára.

Nagyon enyhe telünk volt s gyönyörű áprilisunk, egészen e hónap utolsó harmadáig. Ebben az időben — április 20-ika előtt csaknem nyári napokat éltünk — szépen áttelelt buza buján nőtt, hirtelen fejlődött.

A szép napokat egyszerre, április 20-ika után, valóságos tél, dér, fagy, hó követte s ez az idő tartott májusnak csaknem végéig.

A hőmérsékletnek hirtelen visszaesése szomorú következményekkel járt. Az addig rohamosan nőtt buza mindenütt sárgult, fejlődésében megakadt s a fagyos fekvésekben (nedves talajokon és a homokon) fagykárt is szenvedett.

Az április és májusi idő, ahol közvetlen kárt nem is tett, visszavette a buzát. Már ekkor előrelátható volt, hogy a buza aratása megkésik.

Május vége, június eleje szép, meleg volt. Ez az idő megjavította megint a buzát. De

*) Dr. A. B. Frank: „Kampfbuch gegen die Schädlinge unserer Feldfrüchte”, Berlin, 1897. Ed. Prillieux: „Maladies des Plantes Agricoles”, Paris, 1897.

**) Frank az *Ophiobolus herpotrichus* Sacc.-ról beszél, mint a buza nagy kártevőjéről. Prillieux pedig az *Ophiobolus graminis*-ről.

később a június sok esőt hozott, a szeles eső sok helyen ledöntötte s a hűvös idő megint megakasztotta a vetést.

Ekkor keltek szárnyra a rémhírek, onnét, ahol a sok eső megdöntötte s a szél letörte, összekuszálta a vetést.

Közönséges megdülés volt ez, amely után, ha az eső alább nem hagy, az átázott talajban rothad a buza gyökere, feketedik, penészesedik a töve. Ismerték ezt a megdülést a régi gazdák, s csak ujabban, egyoldalú mikológusok (a gombaismeret művelői) mutattak rá a megdülés következményére, mint a megdülés okára. S különösen dr. *Frank*, a berlini gazdasági főiskola egyébként igen jeles tanára, festette az ofiobolust rémesnek.

De bizonyos, hogy károsították buzáinkat az idén valódi *paraziták* is. Helyenként nagyobb területeken.

A gombák közül elsősorban, már májustól kezdve, a *gabonalisztharmat* (*Erysiphe graminis gomba*) s a legutóbbi időben erősen mutatózó *rozsa*. Az állati paraziták közül — a hozzám jutott buzákból itélve — nagyobb mértékben (de rendszeren csak foltokban) a *buzalegyek* (*Cecidomyia tritici* és *aurantiaca**) és *tripszek* kisebb mértékben a *hesszeni*, *nyerges* és *klórop-sz legyek*.

A későn megdőlt, felállni már nem tudó, megtört vagy letört vetések, megszünvén, vagy megakadván vízfelvételük a törés fölött, hamar elszáradnak, elsárgulnak, hirtelen megérnek.

De a hirtelen érést előidézhetik a felsorolt paraziták maguk is.

Természetesen ez leghamarabb áll be, ha mind a három baj együtt érte valamely folton vagy táblán a buzát. A fagykár, megdülés és a paraziták támadása.

A megdőlt (megtört, letört) buzára vagy a paraziták miatt elgyengült buzára azután, ha sokat ázik, mindenféle szaprofita, különösen a *kormosgomba* (*Cladosporium*) és az *ofiobolus* telepedik rá, mint arról már többször szólottam.

Fogok ezekről a jelenségekről szólni még gyakrabban. Az idén is szép példákat hozhatok fel annak bizonyítására, hogy az ofiobolus se le nem töri, se nem teszi hirtelen éretté, üres kalászuvá, a buzát.

De most véleményem támogatására mást, nálamnál nagyobb tudású, hirnevesebb erőt is sorompóba állítok.

Igaz ugyan, hogy mindenki csalódhatik s így mindenkinek nyilvános véleménye nyilvános bírálat tárgyává lehet, mert a szemlélődés, vizsgálat és kísérlet érleli meg a természettudományok terén a *meggyőződést*, melyet semmiféle tekintély ki nem verhet az önállóan kutató fejéből.

De mert az ofiobolus kártételét, jellemét illetőleg sokáig magam állottam nézetemmel, jól esik most már rá mutatnom arra, hogy a *növénykörtán atyja*, a világhírű tudós, *Dr. Sorauer*, akinek nagy növénykörtani munkájából merítette talán valamennyi mostani fitopatológus alapismereteit, 1900 őszén a párisi nemzetközi növénykörtani kongresszus elé terjesztett munkájában, s ujabban közleményeiben ugyanazt hirdeti az ofiobolus*) gombáról, amit én 97-ben hittem, s 98-ban s 99-ben nyilván is hirdettem:

Hogy a buza letörésében az ofiobolus gombának semmi része nincsen, s hogy e gomba csak a meggyengült növényen üt tanyát, tehát nem oka a buza betegségének, hanem következménye valamely egyéb bajnak, (főleg fagykárnak).

Sorauer mellett hasonlót vall a jelenben a legtöbb neves német kutató, s mire *Dr. Frank* behunyta szemét, alig maradt Németországban

*) E két rokon, hasonló életű és kártételű légyfajt az *álca*kiből nem lehet még görscsi vizsgálat után sem *bitosan* meghatározni. En aszerint, amint a talált *álca*kra az egyik vagy a másik faj illik inkább (szin, légsővecskék), az egyiket vagy a másikat nevezem meg cikkekemben, illetve feleleteimben.

*) Azt hiszem, hogy legjobban lesz, ha így írjuk s így nevezzük ezt a most már annyit emlegetett gombát.

szakember, aki az ofioboluszt, mint pusztító betegség okozóját hirdesse.

Daczára az áprilsvégi és májusi hidegeknek, daczára a június közepi viharos, esős, hűvös időnek s a helyenként mutatózó parazitáknak, a június végén és július elején lefolyt kedvező időben a buza az ország legnagyobb részében szép eredménnyel biztatta a gazdát s az egész országot.

De csaknem az utolsó pillanatban, mikor már a rozsa aratását (s a koraérett buzát is) megkezdték, megint megnyíltak az ég csatornái, de nem áldást, hanem talán nagy csapást öntöttek az országra.

Tegnap az országnak csaknem egész területén óriási esők (több helyen 40—50 mm. csapadék!) ömlöttek; az eső és szél leverte talán mindenütt az amugy is nagyon rozsdásodó buzát.

Ha az eső alább nem hagy, rothad majd országszerte különösen a hol még messze van az éréstől a buza, meg is találhatni majd az ofioboluszt talán mindenütt; de ha a bajban nem is nyugodhatik meg a magyar gazda, azt bátran elhíheti, hogy a csapást nem az ofiobolus okozta.

Ha pedig az esőt nagy hőség váltja fel hirtelen — a mitől szintén felhetünk — ugyancsak hirtelen megfehéredik, koraérett, aszottszerű lesz a buza, de ezt a kényszerürettséget sem az ofiobolus okozza.

Teljesen ártatlannak tartom az ofioboluszt, de még az olyan szakemberek is, a kik most is hisznek e gomba parazitizmusában, be fogják látni, hogy nálunk tulhajtották az ofioboluszt, s jobban elrémitették a gazdákat mint azt tenni szabad lett volna.

Annyi nálam a vizsgálati anyag, hogy képtelen vagyok a vizsgálatokat (mert a görscsi vizsgálatok hosszadalmasak) idejében elvégezni, s a kérdésekre felelni. Lassanként, becses adatokkal gyarapítva ismereteinket, rájuk kerül a sor.

Addig is, nyugodjanak meg gazdáink, a kik rendszeren sürgősen kérik, hogy mit tegyenek? abban, hogy most már a buzán csak is a jó Isten segíthet. Ő mentheti meg, ha jó időt ad, a még megmenthetőt.

Maga ellen az ofiobolus ellen a jövőre sem adhatok tanácsot (azok sem tudnak óvszert ellene, a kik hisznek kártételében); egyéb a buzát igazán károsító bajok ellen is, a melyekről e cikkemben megemlékeztem, nem tanácsolhatni ma még mást, mint betartását annak, mit az okszerű gozdálkodás általában követel.

Csapások elől se a tudós, se a legpraktikusabb gazda nem ment. Isten sujtó keze mindenkit érhet, de a csapás legerősebb rendszerint az olyan földön, a hol az okszerű gozdálkodás elveit semmibe sem veszik.

Magyar-Óvár, július hó 12.

Mezey Gyula.

A friss gyümölcs konzerválásának könnyű módja.

Hogy a gyümölcs frissességét soká megtarthassa, elsősorban lehetőleg meg kell gátolni azt, hogy a levegőből baktériumok vagy penészgombák behatolhassanak a gyümölcsbe, továbbá óvni kell a gyümölcsöt attól, hogy vizét el ne veszítse.

A „*Revue Horticole*” francia folyóiratban *T. Husnot**) azt írja, hogy körtéket nagyon jól sikerült konzerválnia, ha a frissen szedett gyümölcsöt arabs gummioldattal jól bevonta. A gummioldatot akként készítette, hogy minden liter vízre 1/2 kg. arabs gummit számított. Az egészséges, meg nem zuzódott körték a hideg gummioldatba bemártattak s utána nyelüknel fogva egy állványra akasztattak, hogy róluk a fölösleges

*) Lásd a nevezett folyóirat ezévi május elsei számában a „*Conservation des fruits par la gomme arabique*” című cikket.

gummi könnyen lefolyjon. Ha a gummi már teljesen rászáradt a gyümölcsre — úgy 8—10 óra múlva — ezeket a gyümölcskamrában kell elhelyezni, gondosan ügyelve arra, hogy egyik gyümölcs a másikat ne érje.

A levegőtől emigy elzárt gyümölcs sokkal jobban eltartható, mint a közönséges módokon. Így téli körtéket, amelyeket gummioldattal vontak be, a következő év július—augusztus hónapjáig teljesen friss állapotban sikerült eltartani. Ha almákat konzerválunk, akkor különösen ügyeljünk arra, hogy a gummioldat jól behatoljon az alma nyelének és kelyhének mélyedéseibe, mert e helyek azok, ahol a gyümölcs romlását okozó baktérium- és gombacsirák a legkönnyebben behatolnak.

Ha az így konzervált gyümölcsöt el akarjuk fogyasztani, úgy róla a gummit, két-három órán át a vízben tartva azt, le kell áztatnunk. Ha az áztató vízből kikerült a gyümölcs, akkor friss vízben még egyszer lemoszuk, hogy a gummi utolsó nyomain is eltűnjenek. Ha azután már megszáradt a gyümölcs, mintha akárcsak most téptük volna a fáról, elteszszük a gyümölcskamrába, hogy teljesen megérjék.

Ez a konzerválási mód, melyet *Husnot* kiprobált, s melyet egy kis füzetben részletesen leír, oly egyszerű, praktikus és olcsó, hogy érdemes vele kísérletet tenni.

De, megjegyzi a „*Revue Horticole*“, *Husnot* konzerválási módjának eszméje nem, csupán az ajánlott konzerváló anyag új, mert már a 80-as években *Bardet* urnő ajánlott hasonló konzerválási módot, de gummi helyett meleg cukorszirupot használva. *M. Gy.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A tüdőgümőkór elleni védekezésről.

II.

Nem ismervén a foganatosított tuberkulin-oltások részleteit, nevezetesen nem lévén tájékozva arról, hogy minő alapon bírálták el a tuberkulinreakziót, vagyis mely állatokat deklaráltak gümőkórtól menteseknek és melyeket már gümőkórosoknak, csak egész általánosságban fűzhetünk néhány megjegyzést az előbbi közleményhez.

A mióta a tuberkulinoltások kérdésevel ugy ezen a helyen, mint másutt foglalkozunk, szóval és írásban újból és újból hangsúlyoztuk, hogy az ojtások alkalmával igen nagy körültekintéssel és szakszerűséggel kell eljárni. Ismételtten arra utaltunk, hogy a hőmérséklet utján nyert adatok elbírálásánál nem az ojtás előtti és az ojtás utáni hőmérséklet közötti különbség a lényeges, hanem az, hogy az ojtás után melyik a legmagasabb hőfok; ha ez határozottan lázas állapotra utal, akkor pozitív reakció mellett szól még akkor is, ha az említett különbség nem tesz ki 1·5°-ot.

Hasonlóképen ismételtten hangsúlyoztuk, hogy a hőmérséklet magatartása egymagában nem elegendő a tényleges állapot szabatos elbírására, hanem, hogy ezen kívül még minden egyes beojtott állatot tüzetesen meg kell vizsgálni és hogy *csak az állatot szabad gümőkórtól mentesnek nyilvánítani, a mely a tuberkulinra nem reagált és a melyen tüzetes klinikai vizsgálattal a gümőkórnak semmi jelenségét sem lehetett megállapítani.*

Ha az utóbbi vizsgálatot elmulasztjuk vagy nem végezzük a kellő gondossággal, akkor könnyen megesik, hogy gümőkórtól mentesnek nyilvánítunk olyan állatot, mely valóban már fertőzve van. Az ilyen állat az egészségesek csoportjába állítván, vele érintkező társait egy éven keresztül fertőzi és az egy év múlva megismételt ojtás alkalmával ismét több állat reagál, köztük olyanok is, melyek a megelőző évben nem reagáltak. Az ilyen kedvezőtlen

eredményt hamarosan a tuberkulin rováására írják, pedig tulajdonképen a nem szabatos eljárásban rejlik a hiba.

Még kedvezőtlenebb lehet természetesen az eredmény akkor, ha maga a tuberkulinreakció elbírálása nem történt helyes alapon. Ebben a tekintetben éppen a közelmúltban volt alkalmunk betekinteni egy kísérleti sorozatba, a midőn meggyőződhetünk, hogy az adatokat nem itélték meg helyesen, részben azért sem, mert az állatok egy részét nem észlelték elég hosszú ideig s így meg sem állapíthatták az ojtás után beállott legmagasabb hőfokot (a hőmérséklet addig kell folytatni, nem ritkán a 18-dik órán túl is, a míg a hőmérséklet leszállni kezd).

A tuberkulin-oltásokon alapuló védekezés kiváló eredményességét igen meggyőző módon igazolják a cikkeknek azok adatai, melyek szerint a megbetegedési százalékot 45%-ról azonnal 2·5%-ra sikerült lenyomni és azt három éven keresztül ezen az alacsony fokon megtartani. Hogy mégis a védekezés negyedik évében a százalék ismét magasra emelkedett, annak okát abban kell keresnünk, hogy az utolsó időben az ellenőrzés kevésbé éber volt vagy hogy az utolsó ojtások, illetőleg az észlelés közben valami hiba történt. Erre kell legalább következtetni abból a közölt adathól, hogy a legutóbb megvizsgált állatorvosi vizsgálat alkalmával az egészségeseknek tartott állatok csoportjában 120 állat közül 7 db klinikailag gyanusnak találtatott. Hogyan történhetett az, hogy ennyi állat, melyeken tehát a gümőkór jelenségei már külső vizsgálattal fel voltak ismerhetők, az egészségeseknek tartott állatok csoportjában tartózkodtak? Aligha tévedünk, ha ennek okát abban keressük, hogy vagy az ojtás és észlelés nem volt elég szabatos és helyes, vagy pedig az állatokat az ojtások alkalmával és az azok közötti időben nem vizsgálták szakszerűen és pontosan.

Az a körülmény, hogy 120 állat között 7 db már klinikailag gyanus volt, tehát társait fertőzhette; minden egyébtől eltekintve, már magában is jól értelmezi a legutóbb elért kedvezőtlen eredményt. Az hogy különböző alkalmakkor a kétféle tuberkulin eltérő eredményt adott, még éppenséggel nem bizonyítja az egyiknek tulságos erősségét. Annál kevésbé lehet ezt a közölt adatokból következtetni, mert egészséges állatokban a rendes tuberkulin-adag többszöröse sem okoz reakciót.

Ami *Bany* és *Ostertag* tanárok felfogását illeti, ugy erre csak azt mondhatjuk, hogy ők ma is ép oly lelkes hívei a tuberkulinnak és az ezen alapon álló védekezési eljárásnak, mint voltak a múltban. Természetesen nem hívei a kötelező tuberkulinoltásoknak, de ezt mi sem javasoltuk, sőt határozottan elleneztük, egyebek között már azért is, mert Belgium példája, hol azt egy ízben megkísérelték, eléggé beigazolta annak meg nem felelő voltát. A tuberkulinoltások csak ott vezetnek a megfelelő helyes eredményre, hol azokat illetékes, ebben az irányban kellő jártasságu szakértők hajtják végre és a hol a további eljárást is ilyen szakértők ellenőrzik, hol azonban e mellett az állatok tulajdonosa is a kellő erélyvel törekszik az eredményt biztosítani, ez az utóbbi feltétel pedig a kötelező ojtásoknál igen sokszor hiányoznék.

A tuberkulinoltások eredményének elbírálása korántsem olyan egyszerű, mint első tekintetre látszik és mindenesetre nem áll egyszerű számtani feladvány megoldásában. De ha a szert a kellő szakszerűséggel alkalmazzák és ha a további védekezést is a kellő körültekintéssel hajtják végre, akkor a kedvező eredmény nem marad el. Ez nem pusztán a mi egyéni nézetünk, hanem mondhatni az ezzel a kérdéssel gyakorlatilag foglalkozó szakemberek egyetemének felfogása, pedig a szer értékének elbírálására elvégre mégis csak ezek illetékesek első sorban. Már pedig ugy a legutóbbi nemzetközi állatorvosi kongresszusokon,

mint a nemzetközi gümőkór-kongresszusokon az állategészségügyi szakosztályok, egyértelműleg a tuberkulin kiváló diagnosztikai értéke és a Bang-féle eljárás czélszerűsége mellett foglaltak állást. Az állatokon ezzel a szerrel elért kedvező eredményeknek tudható be az is, hogy újabban, ugy a legutóbbi londoni kongresszuson is, kiváló orvosok szintén kedvező tapasztalataik alapján azt ajánlották, hogy a tuberkulin gümőkór felismerésére embereken is minél kiterjedtebben vételessék igénybe.

A cikkiró ur részéről ajánlott eljárás igenis alkalmas arra, hogy a gümőkór erősebb elterjedését valamely állatállományban megakadályozza, de ezen az uton a bajt teljesen kiirtani nem lesz lehetséges, mert az egészségesnek tartott állományban mindig maradni fognak egyes állatok, melyeken a belsőleg lappangó baj nem mutatkozik külső jelekben és melyek a betegség ragályát szaporítják és terjesztik. Ezeket a már fertőzött állatokat, kizárólag a tuberkulin segítségével lehetséges ilyenekül felismerni és a többiektől idejekorán elkülöníteni. Éppen a még egészségeseknek látszó állatok helyes elbírálására szükséges, elsősorban a tuberkulin-oltás, míg a gyanusak ojtása kevésbé szükséges, mert az ezeken észlelhető kóros jelenségek már magokban is tájékoztatják a vizsgálot.

Végül még csak a cikkeknek némely ténybeli téves adatát kell röviden helyreigazítanunk.

A tuberkulin igenis lehet tisztán előállítani és kellő gondosság mellett ki van zárva az, hogy idegen baktériumok is legyenek benne, mert ezek a tenyészetben igen könnyen észrevehetőek.

A mallein-oltások éppenséggel nem valottak kudarcot. A hadsereg tartózkodó álláspontot foglal el ugyan velök szemben, a mi a kezdetben nem helyes eljárásra vezethető vissza, azonban az állategészségügyi rendszert terén az ojtások már eddig is kitünő szolgálatot tettek és tovább is kiterjedten alkalmaztatván, jövőben is bizonyára jelentékenyen hozzá fognak járulni a takonykórnak már most is konstatalható tetemes gyéritéséhez.

A budapesti közigazgatás végzett tuberkulin-kísérletek nemcsak, hogy nem valottak fiaskót, hanem ellenkezőleg nagyon is jó eredménnyel végződtek, a mennyiben a téves diagnózisok száma 28%-ot sem tett ki. A kísérletekről a részletes adatok a „*Veterinarius*“ 1898. évi 23. és 24. számában közöltettek.

A mi végül Virchow állítólagos mondatát illeti, ugy nem tudjuk, hogy a cikkiró ur honnan vette az erre vonatkozó adatot, de nagyon kételkedünk benne, hogy Virchow a neki tulajdonított szavakat valóban mondotta volna. Az orvosi világ általános felfogása szerint a tuberkulinak alig van valami védő hatása, még nincs eléggé bebizonyítva a gyógyító hatása, ellenben épen az utolsó időben, mint már említettük is, mind kiterjedtebben veszik orvosok is igénybe a szert diagnosztikus czélokra. *Dr. H. F.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

432. kérdés. Mai postával küldök 8 szál buzát. Sziveskedjék azokat megvizsgáltatni és b. lapja utján velem tudatni, mi okozza azoknak időelőtti elszáradását.

A baj először a buzatábla szélén kezdődött, de most már beljebb is foltonként fel lépett.

Megjegyzem, hogy ugy a korai, mint a késői vetéseket megtámadta. *G. B.*

433. kérdés. Egy 4 éves erdőirtási táblában buzabetegség lépett föl, mely buzából ide mellékelve, vagyok bátor beküldeni meghatározás végett, hogy gombabetegség-e vagy pedig rovar? mely eredményről kegyeskednék értesíteni. *M. Gy.*

434. kérdés. Mellékelve van szerencsém egy kis köteg búzát küldeni, melyen többféle betegség látható, a csikoslábu buzalégy nyoma, — jégverés stb. észlelhető — kérem sziveskednének megvizsgálni és véleményüket a „Köztelek”-ben a feleletek rovatában velem közölni sziveskednének. *G. S.*

435. kérdés. Hogy lehet a czukorborsót eltartani úgy, mint a kereskedésben, hogy a zsiszik bele ne essék? *K. L.*

Feleletek.

Koraérett buza. (Felelet a 432. sz. kérdésre.) *G. B.* Fejérmegyéből küldte búzáját, a buza szára ép, a kalászok szépek és teltek, csak a magvak vannak megszorulva, de nem valami tulságosan.

A búzát megtámadta a *gabonalisztharmat* (*Erysiphe graminis* gomba), melynek penészes, fekete pettyekkel (a tömlős, de még spórákat nem mutató *perithecium*-okkal) tarkázott testét, főleg a levélhüvelyeken látni. A kalászból nagyon sok *piros tripszálca* perreg ki.

A koraérést (minden egyébtől eltekintve) ezek, a lisztharmat és a tripszek okozhatták; a tripszkárok rendszeren a tábla szélén kezdődnek.

Ott feketíti a töveket az *Ophiobolus graminis* gomba is, erősen bevonja az alsó izeket, de ezek épek, erősek, a szövetrönsolásnak semmi nyoma. Az *ofiolobusz* egyedül a felületen tanyázik itt; szépen, könnyen lekaparható, s ezzel a szalma töve megtisztul. Erősen látható a *Cladosporium herbarum* gomba is a buza alsó felében, s e tájon a leveleken még egy másik gombát is találni: a *Sphaerella ovalis*-t. E gomba sűrűn egymás mellett áll, jól kivehető világosbarna pettyeket alkot a levelek mindkét oldalán (*perithecium*-okat, melyek tömlőiben szintelen, kétrekeszű spórák tanyáznak).

Az *ofiolobusz* a *kormosgomba* (*Cladosporium*) és a *Sphaerella* csak mint ártatlan szaprofiták szerepelnek. *Mezey Gyula.*

Penészes buza. (Felelet a 433. kérdésre.) *M. Gy.* Tolnamegye egyik uradalmából, homokos talajról, küldte be a beteg búzát. A buza szépnövésű, de sárga, hirtelen érett. A kalászok szépek, de üresek vagy aszottszerűek s néhány kalász hasban maradt.

A búzát erősen megtámadta a *lisztharmat* (*Erysiphe graminis*), melynek szennyes foltjai mindjárt szembetűnnek. Erősen mutatkozik a tövön az *ofiolobusz* és a *kormosgomba* (*Cladosporium*), de a tövek erősek, épek. A kalász polyvái között sok a *buzalégy* (*Cecidomyia tritici*) álcája s különösen a hasban maradt kalászból s ezeket takaró levél mögött igen sok a *piros tripszálca*. Az egyik szár tövén a *heszeni légy* bábját, egy másikén a *fritlégy* bábja emlékeztető, de jóval nagyobb légybábót (valószínűleg valami *Anthomyia* bábót) találtam. s a levelekben, melyeket a *rozsa* is megtámadott, itt-ott még picziny légybábokat is (valami *Agromyza*-t) venni észre.

A gyökérzet rothadt s tövén igen sok fehér, czérnavékony, egy-két centiméter hosszú *férgyet*, *Enchytraens*okat találni.

Főbaj a *lisztharmat*, a *buzalégy*, a *tripszek* s a talaj átázottsága. *Mezey Gyula.*

Beteg buza és jégverés. (Felelet a 434. kérdésre.) *G. S.* Hegyesvidékről, Szilágymegyéből, küldte be búzáját; kár, hogy csak néhány szálat s ezekből is csak valami 4 volt meg gyökereztől, a többi letörtén, az alsó iz nélkül. Azt írja a kérdésttevő, hogy búzáján jégverés nyoma látszik, de nagy hiba, hogy nem írja meg: *tényleg volt e jég s ha igen, mikor?*

A kötött talajon nőtt buza szépen fejlődött, szépek a kalásza is, de a kalászköbökben a magvak összetöpreődtek, nagyon nyomorultak. A kalászköbök szétfejtésénél a polyvák között sok sárga (citromhéjsárga) úgy 3 mm. hosszú, feltűnően gyűrűzött légyalézat, a *buzalégy* (*Cecidomyia tritici*) álcáit és sok sötétebb sárga álbábót találni. *Piros tripszálca* is vannak a kalászköbökben, de nem nagy számmal.

Gombák közül *rozsdát* (a *Puccinia Rubigo* verát), a tövön az *ofiolobusz* (*Ophiobolus graminis*) s az alsó leveleken a *kormos gabonagombát* észlelni, de egyiket sem nagy mértékben.

A buza között egy igen érdekes szál is volt. Az üres, kis kalász alatt a *klóropszlégy* álcája rágta végig a szárat, hosszú csatornában, egész az első büttyökig; lent azután a gyökérhez legközelebbi büttyöknél a *heszeni légy* bábja tanyázott, s egy másik ilyen báb az innét feljebb eső büttyöknél. Ugyanennek a szárnak alsó izén több, hosszukás, $\frac{1}{2}$ —1 cm. hosszú, 1—1 $\frac{1}{2}$ mm. széles, kétvégén elhegyesedő barnaszegélyű folt volt látható. E foltokat az ember az első pillanatra jégverésnek nézi, de nem venni ki sem a foltokon, sem egyebütt a búzán semmi zuzódást. *Hesszeni légybábót* még egy másik buza tövén is találtam.

Felemlitem még, hogy az alsó levélhüvelyekben *angolnácska férgék* tanyáznak.

E búzát elsősorban a *buzalégy* (*Cecidomyia tritici*), azután a *heszeni* (*Cecidomyia destructor*) és a *klóropszlégy* károsította.

Mezey Gyula.

Zsisziktelen borsómag. (Felelet a 435. sz. kérdésre.) Hazánk legtöbb vidékén a kora tavasszal vetett borsó május vége felé, június első harmadában szokott virágozni. Ha ilyenkor, főleg a déli órákban, megnézzük a virágzó borsóágyakat, ott találjuk a zsisziktet, amint nagy szorgosan és nagy szakértelemmel rakosgatja petéit. Mikor mi tehát zöld borsót eszünk, akkor már a zsiszik álcáját is javában fogyasztjuk és mikor a mag megérett, akkor már az álca bebábozta magát és reménykedve várja a tavaszi szellőket, melyek neki is megnyitják börtöne ajtaját, hogy fajfentartási ösztönének eleget tehesen. Ezt, a zsiszik rövidre fogott életmódját azért tartottam szükségesnek előrehocsajtani, mert úgy látom, hogy kérdésttevő is, mint sokan, abban a véleményben van, hogy a zsiszik akkor esik bele a borsóba, mikor az vetésre eltételek. Pedig ez alapos tévedés, amelyből az is kitűnik, hogy hiábavaló mesterkedés a magborsó közé vörös- és fokhagymát kámfort, naftalint és hasonló anyagokat tenni, hogy ezek távolartsák a zsisziktet; mert az már a maggal kerül a telelőbe. És, hogy ennek dacára mégis van zsisziktelen borsó, az általában tudva van. Éppen zsisziktelenességének köszöni hírét a szepességi, stokerai, általában az északi vidékek borsója, lencséje. Nem tudom biztosan, csak úgy gondolom, hogy északon ismeretlen vendég ez a bogár, azért zsisziktelen az ő e fajta terményük. Ha valaki zsisziktelen vidéken akkor vet másodsor borsót, midőn az első vetés termése szedés alá kerül, annak borsója nem lesz zsisziktelen, mert ekkorra a zsiszik-bogár elpusztult, illetőleg az első vetésben, mint álca vagy báb folytatja az új nemzedék életét. Ezt tudva, mégis siet mindenki borsóját mentől korábban elvetni, mert azt is tudja tapasztalásból, hogy a második, illetőleg későbbi vetés ritkán sikerül a bekövetkező nagy meleg és szárazság miatt, amidőn az élőködő gombák különböző fajtái és egy sereg más rovar támadja meg borsóvetéseinket, amelyek még a zsisziktelen is nagyobb károkat tesznek. Vannak, kik a zsisziktelen borsót mindjárt szedés után 60—70 C. fokú vízzel leforrázzák vagy ilyen hőfoku

sütőkemenczébe teszik egy fél órára, vagy végül szénkénegzőzők behatásának teszi ki, hogy az álca vagy báb elpusztuljon, a mag azonban megtartsa csírázó képességét, illetőleg, hogy főzésre vagy eladásra alkalmasabbá tetssek, vagyis mind olyan eljárásoknak vetik alá a borsómagvakat, amelylyel a zsisziktet a magba fojtják. Ezek az eljárások azonban éppen úgy nem étvágygerjesztők, mintha a borsót megőrlik és így pusztítják el a zsisziktet; a vetésre használt borsónál pedig nemcsak hátrányos a legtöbb eljárás, hanem felesleges is, mert tudvalevőleg, a zsiszik rágta borsó rendszeren jól szokott kikelni és csakis az első időszakban növekszik lassabban, mint a zsisziktelen, melyben a csira táplálására felhalmozott tartalék-táplálék érintetlenül megvan. *A. D.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
A földbirtok sajátos természete és egy külön agrár-jog indokolt volta. II.	1107
Növénytermesztés.	
A gombakáról.	1108
Üzemtán.	
Kártérítés megállapítása.	1109
Gazdasági növénytan.	
Beteg búzák.	1109
A friss gyümölcs konzerválásának könnyű módja.	1110
Allategészségügy.	
A tüdőgümőkör elleni védekezésről. II.	1111
Levelszekrény.	1111
Vegyések.	1112—1113
Kereskedelem, tőzsde.	1114
Szerkesztői üzenetek.	1115

Kitüntetés. Ő felsége *Kovács Antal* méhézeti felügyelőnek a méhézeti szakismertek terjesztése körül szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta. *Kovács* rászolgált e kitüntetésre, mert tudjuk jól, hogy neki a hazai méhézet felvirágoztatásában s ujabban a gödöllői mintaméhézeti gazdaság létesítésében sok érdeme van.

Kinevezés. A m. kir. földmivelésügyi miniszter a magyarországi kincstári erdőket kezelő erdőtiszték létszámában *Földes János* erdőmestert czimmal felruházott főerdész, lapunk belső munkatársát erdőmesterré nevezte ki. Kineveztetéséhez gratulálunk!

Uj gazdasági tudósítók. A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Balog Gyula* pusztas-alsóvarsányi lakost, *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* vármegye tiszai alsó, *Berzeviczy Béla* sátoralja-ujhelyi lakost, *Zemplén* vármegye sátoralja-ujhelyi, *Carpinisan Miklós* rehói lakost, *Szeben* vármegye szászsebesi, *Chirca János* szelistyei lakost, *Szeben* vármegye szelistyei, *Szekeress István* kükemezői lakost, *Sáros* vármegye tapolyi, *Surányi Sámuel* dengelegi lakost, *Szolnok-Doboka* vármegye szamosujvári, *Paul Sándor* letkai lakost, *Szolnok-Doboka* vármegye nagyilondai, id. *Zambauer* Ágoston újvidéki lakost, *Ujvidék* szab. kir. város, *Darkó Lajos* szászgalaczi lakost, *Besztercze-Naszód* vármegye besenyői, *Drester* István pusztakorhányi lakost, *Békés* vármegye szeghalmi, *Görög Ferencz* dobóberekaljai lakost, *Bars* vármegye lévai, *Klöss János* berehalomi lakost, *Nagy-Küküllő* vármegye medgyesi, *Rubinek Nándor* ohaji lakost, *Bars* vármegye verebélyi járására gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

„PURITIN”

a legjobb kazánkó ellenes szer.

Megrendelhető: a Puritin-társaságnál Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek rovatban.)

Megrendelésnél a kazán táplálására használni szokott vizből 1-2 liter beiktandó.

órára, vagy vé-
ak teszi ki, hogy
on, a mag azon-
ességét, illetőleg,
alkalmasabbá té-
eljárásoknak vetik
yel a zsisziket a
járások azonban
szűk, mintha a
tíjják el a zsiszi-
sónál pedig nem-
rás, hanem feles-
a zsiszik rága
elni és csakis az
assabban, mint a
a táplálására fel-
tetlenül megvan.
A. D.

K.

	Oldal
gy külön agrár-	1107
	1108
	1109
an.	1109
önnyű módja.	1110
	1111
	1111
	1112-1113
	1114
	1115

ovás Antal mé-
szeti szakismere-
rdemei elismeré-
keresztet ado-
e kitüntetésre,
hazai méhészet
gödöllői minta-
ében sok ér-

mivelésügyi mi-
ri erdőköt kezelő
János erdőmes-
st, lapunk belső
zte ki. Kinevez-

A m. kir. föld-
ula pusztá-alsó-
n-Szolnok vár-
Béla sátoralja-
egye sátoralja-
lakost, Szében
János szelistyei
styei, Szekeres
ármege tapolyi,
akost, Szolnok-
Paul Sándor
ármege nagy-
újvidéki lakost,
ó Lajos szász-
szód vármegye
korhányi lakost,
Görög Ferencz
ármege lévői,
Nagy-Küküllő
Nándor ohaji
járására gazda-

Az ország termése. A földmívelési mi-
nisteriumba beérkezett legutolsó gazdasági
tudósítói jelentésekből örömmel győződünk
meg arról, hogy az idei terméskilátások a
gazdák várakozását ki fogják elégíteni. Ami annak
tulajdonítható, hogy az elemi csapások, rovar-
károk az idén nagyon kis kivétellel a gazda-
közönséget nem sújtották kártételeikkel. Az ez
évi buzatermés eredménye a tavalyinál lényege-
sen jobb lesz, mert hozzátevőlegesen körül-
belül 6-7 millió mm.-val lesz nagyobb termés
a tavalyinál.

Az aratás — amennyire az időjárás en-
gedi — folyik most már nap-nap mellett és
helyenkint nemesek a rozst, őszi árpát, hanem
már a búzát is javába aratják. A learatott és
keresztetbe rakott gabonában a vihar néhol
szintén okozott már kisebb károkat; szeren-
csére azonban a gabonát sehohsem aratják az
idén túlerett állapotban és így a vihar okozta
kipergés nem volt ezuttal jelentékeny. A hűvö-
sebb időjárás miatt különben is a gabona érése
teljesen normálisan folyik. Az összes termé-
nyek közül egyedül a kukorica fejlődése maradt
ugy el, hogy annak fejlődéséhez a jó időjárás
bekövetkezése volna kívánatos.

Az ország különböző vidékén az átlag-
termések különbözők lesznek, de az bizonyos,
hogy úgy a mennyiség, mint a minőség a gazdát
csak az esetben kárpótolná nagy küzködéséért,
ha gabonaféléit kedvezőn értékesíteni tudná.

Részletezve a buza-terméskilátások s nagy
átlagban jó közepes eredményt ígérők a Duna-
Tisza közén, a Duna jobb partján és a Tisza-
Maros szögén és így az ország legfontosabb
buzatermő vidékein. Meglehetősen jők még a
kilátások a Duna balpartján, továbbá a Tisza
bal és részben a Tisza jobb partján; emezek-
nél jóval kedvezőtlenebbek a Királyhágóntúli
részekén, bár itt is a remélhető minőség jósága
még némileg szintén megjavíthatja a kiesiny-
nek látszó és ingerkező termés-átlagokat.

Szövetkezeti tejjgazdaságok. A kopenhágai
kir. gazdasági egyesület a dán „részes tejjgazda-
ságok”-ról jelentést közöl, melyből az tűnik ki,
hogy ezek a tejjgazdaságok teljesen megfeleltek
a várakozásoknak. A kitűzött cél az volt, hogy
a kisgazdák a nagybirtokok színvonalára emel-
jék a termelésüket és ép olyan árakat tudjanak
elérni, mint a nagybirtokosok. Eleinte nem
is hitték, hogy a sok kisgazdától összehordott
tejfélék ép oly jők legyenek, mint a nagyobb
birtokokról valók, melyeket egyöntetűen táplált
tehenek szolgáltatnak. Feltűnést keltett 1888-ban,
hogy egy kopenhágai vajkiállításán 62 versenyző
közül egy „részes tejjgazdaság” is nyert egy
ezüst érmet 15 nagybirtokos mellett. Azóta a
részes tejjgazdaságok rendszere egyre terjedt és
fejlődött. Egyes ilyen tejjgazdaságok után az
utóbbi években már éppen annyi bért fizettek,
mint a nemesi majorok után.

Földmívelésügyi szakiskolák. A buda-
pesti kertészeti tanintézet tíz tanuló vesz föl
olyanokat, akik 16 évesek elmultak, de még
20 évnél nem idősebbek, a középiskola négy
alsó osztályát sikerrel elvégezték, akik vala-
mely kertészeten két évet töltöttek, a fölvet-
elnél előnyben részesül az, akinek kertész-
segédi oklevele van. A tíz önköltséges helyen
kívül még tizenkét ingyenes helyre is vesznek

föl növendékeket, ezeknek szegénységi bizo-
nyítványt is kell becsatolniuk. Kérvények a
földmívelésügyi miniszter czimére az iskola
igazgatóságánál (I. kerület, Mènesi-ut 45.) nyuj-
tandók be. Az *egri vinczellériskolába* szintén
tizenhat éves életkorukat vesznek föl, olyano-
kat, akik az elemi iskolákat végezték. A fizető
növendékek ellátásáért 28 koronát fizetnek
havonta. Vannak ingyenes és félingyenes he-
lyek. Az *egri vinczellériskola* kurzusa két évig
tart. Kérvények augusztus 15-ig nyujtandók be.

Tanítók kurzusa. Julius 10-én az ország
következő földmívelés-iskoláiban: Adán, Algyó-
gyon, Csákván, Békés-Csabán, Hódmezővásár-
helyen, Jászberényben, Karczagon, Komárom-
ban, Kecskeméten, Lugoson, Nagy-Szent-Mikló-
son, Rimaszombaton, Szabadkán, Szent-Imrén,
Breznóbányán, Pápán kezdetét veszi a nép-
tanítók kurzusa. *Darányi* miniszter rendeletére
400 tanítót vettek föl a kurzusra azok sorából,
akik gazdasági ismétlő-iskolát fognak tanítani.
Darányi földmívelésügyi miniszter lelkes föl-
hívást intézett az előadó tanárokhoz, föl híván
öket arra, hogy az időt használják föl teljes
buzgalommal arra, hogy az ország mezőgazdál-
kodásának a kisgazdák kezén való előbbvittele,
haladása érdekében buzgó munkatársaiul nyerje
meg a földmívelésügyi kormányzat a kurzusban
résztvevő tanítókat.

A népies háziipar Beregben. A földmívelés-
ügyi miniszter a hegyvidéki kirendeltség
javaslatára Drusznina, Dombostelek, Ivankó-
falván, Szolván népies kurzusok tartattak,
melyeken a fafaragást és kosárkötést tanították.
Már a kurzusokon készített tárgyak árából a
résztvevők szép keresletet láttak, a szerszámok
mintegy buzditásul és az eltanult népies
iparág továbbbuzására a munkásoknak ajándé-
kozták. A *Schönborn*-féle hitbizományi urada-
lom a kurzusnak földolgozására kiválóan alkal-
mas faanyagot boesátott rendelkezésre. A mező-
gazdasági háziipar terfoglalásáért jövőben még
fokozottabb mértékben indul meg a tevékeny-
ség s számos községben rendeznek kurzusokat,
melyeknek előmunkásként a most tartott kurzu-
sokon kiválóan ügyes földmívelészeket képeztek ki.

Szeszfűző-tanfolyam Budapesten. A Ma-
gyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos
Egyesülete az évi július 23-tól bezárólag
augusztus 5-ig a II. szeszfűző-tanfolyamot ren-
dezi Budapesten, szeszfűzőtulajdonosok, szesz-
fűzők és mindazok részére, kik a szeszfűzéshez
szükséges szakismereteket megszerezni óhajt-
ják. Az egyesületet a tanfolyam rendezésére
az indította, hogy az előző 1899. évben ren-
dezett szeszfűző-tanfolyam óta számos a szesz-
ipar terén az üzemet, melyen érintő újítás
honosult meg. A mezőgazdasági szeszipar mun-
kásaira nagy fontossággal bírnak az időközi
tanfolyamok, mert ezeken a technikai haladá-
sokról nyernek tájékoztatást. A tanfolyamra,
melynek részvételi díja személyenként 40 korona,
— július huszadikáig lehet jelentkezni a Ma-
gyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos
Egyesülete titkári hivatalánál, Budapest (Köz-
telek-utca 8.).

A székely kormánybiztos működése.
Sándor János főispán, az ujonnan kinevezett
székely kormánybiztos üdvös működésének
máris van eredménye. Az új kormánybiztos

fölterjesztésére a földmívelési miniszter tizezer
korona értékű nemes baromfit osztat szét
Kisküküllő vármegyében a kisküküllői gazdasági
egyesület útján, hogy a baromfitenyésztés len-
dületet nyerjen s ezáltal a székely nép kereseti
forráshoz jusson. A gazdasági egyesület Dicső-
Szent-Mártonban baromfitelepét is létesít.

Méhészek kurzusa. A gödöllői állami mé-
hészeti minta-gazdaságban július hóban 20
méhészkedő tanító, a jövő hónapban 20 mé-
hészkedő lelkész fog fölvetelni. A fölvetel iránti
kérelmeket a miniszterhez czimezve Kovács
Antal méhészeti felügyelőhöz kell intézni. A tan-
folyamra fölvetettek ingyen ellátás, lakás és étel-
mezésben részesülnek.

Ruthén-akció Ugocsában. Nagy-Szöllő-
sön gróf *Csáky* László főispán elnöklete alatt
az Ugocsában megindítandó állami akció ter-
jedelmének, irányainak és mely községekre
való kiterjesztésének megállapítására a vár-
megyeház nagytermében népes értekezlet volt,
amelyen *Kazy* József, a hegyvidéki kirendeltség
vezetője is részt vett; megjelentek az értekezleten
a vármegye tisztikarán kívül a járáások főszolga-
birái és a vármegye közigazdasági ügyeinek
lelkes apostolai is. Az értekezlet megállapította,
hogy az állami segélyakció Felső-Sárád, Ölyvös,
Alsó-Sárád, Nagy-Rákóc, Csongova, Komját,
Homok-Ujfalu, a tiszántúli részen pedig Surina,
Hetény, Sasvár, Fancsika községeiben indulna
meg az értekezlet véleménye szerint a jövő
évben s a hegyvidéki kirendeltség vezetője
Kazy osztálytanácsos az érdekelt községek vala-
mennyiét beutazta. A nép mindenütt nagy vá-
rakozással néz a megindítandó akció elé,
fölkérte a kirendeltség vezetőjét, hogy tolmá-
csolja a miniszternek halálját.

Az Esztergomvidéki gazdasági egyesület
és a megyei lótenyésztési bizottság f. hó 13-án
tartotta *Párkányban* a lódíjazást. Díjazva lettek:
kanczalovak szopós csikóval és 2-4 éves
kanczacsikók. A kisgazdák részére 400 korona
állami és 400 K. megyei díj lett kiosztva, a nagyobb
birtokosok arany, ezüst és bronzérmét nyertek,
felvezetve lett 74 drb ló és csikó. A bírálo-
bizottság arról győződött meg, hogy a helyes
tenyésztési megválasztásával a megye ló-
tenyésztése emelkedőben van. Különösen a 2
és 4 éves csikós között szép példányok voltak,
melyek közül a gazd. egyesület a pozsonyi ki-
állításra is fel fog küldeni néhányat. Feltűnést
keltett a főkapitány köhidgyarmati és nánaei kerü-
letének anyakanczái és csikói, melyek az első
aranyérmét nyerték. A lódíjazás várakozáson
felül sikerült. Szeptemberben tenyészszarvas-
marhadíjazást rendez az egyesület.

A dunántúli kivándorlási kongresszus
résztvevői. A Siófokon július 1-én megtartott
dunántúli kivándorlási kongresszus tagjairól a
kongresszus második napján *Ellinger* Ede fény-
képész sikerült fölvetelt eszközölt. A sikerült
képek 3 koronáért megrendelhetők fenti fény-
képésznél (Budapest, Régi posta-utca 11.).

**Takarmányszállítások a hadsereg ré-
szére.** A hadügyminiszter rendeletére 6800
mm. raktárképes minőségű széna vásároltatik a
kassai katonai élelmezési raktárnak kereskedői
szokványok szerint. Az szállítási, eladási felté-
telek és ajánlati minták a 6. hadtestparancs-
nokság intendatúrájában, Kassán kaphatók.

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedése

VII., Rottenbiller-utca 33. szám, BUDAPESTEN, VI., Andrassy-ut 23. szám.

Ajánl luczernamagot, muharmagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, BIBORHEREMAGOT, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szösös bükkönyt, (Vicia villosa), továbbá raffiaháncsot és réz-gáliczot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repcét.

ÖZSDE.

esti termény-

est, július 12.

és a másikba esik. Ezedben meleg lett, több némi g a hét végével a lehült hőmérsékletére a csapadékigére rendkívül 14 nappal megátráltatja. A ter- nagyon kielégítő hozam tekintetében. Emellett is a haussierk mellett pedig fogyasztás tenge- zereket használ. a más oldalon vezetői, miként a még hátralévő nozgalom egyéb- sem az amerikai kon hatást nem t maradt, buza- takarmányzika- g jobb fogyaszt- anivel jávultak, t teljesen meg- kellemesebb az

ábra is lanya ppygy, mint ta- következteti be javulhattak.

ult. A malmok csak csekély be- ennek ellené- és készségesen nyeket. Hirtelen nálat már huza- zkodása az uj ssa; minthogy pedig fogytan edvezők, inten- phamosan emel- b árut a piacra el magasabb. Uj és 20-30 fillér- Tiszavidéki és a 15-60-16 K. ztusi szállításra el egyébként a 20, ó-buza 40

kerül a piacra ak forgalomban t. Budapesti pa- k. Uj-rozs ennek és javult árk ált elhelyezést. helyek jövő heti 13.40-50 K. ér- K., augusztusra paritásra. Nyiri y a forgalom is Debreczenben ettek. A hét vé- 10 fillérrel ol-

zélókra) csekély esendes irány- nge és az elkelt olcsóbb árkak Uj árpa ugyan- gusztus, augusz- K. kelt el 3 óra 10.50 K. fizet- nálva, míg a fo- tótt. Az árirány- g, míg később a labb volt és az volt. Mindazon- utatkozik. Minő- 13.-14.20 K.

Tengeri a Dunán felfelé való elszállításra és Kőbánya részére jobban volt forgalomban és kötések ellenében részben felmondott áruban is cseréltetett. Állomásokon átvéve a kereslet ugyancsak jobb és árk 10 fill. emelkedtek. Tiszavidéki állomásokon 10-60 K.-ig, bácskai állomásokon 10-30 K.-ig fizettek budapesti paritásra.

Olajmagvak: Készaru káposztarepce aránylag csak gyengén volt forgalomban. Kereslet csupán helybeli olajgyárosaink részéről mutatkozott, az irányzat is tartósan csendes maradt és az árk a múlt héthez viszonyítva kb. 50 fillért vesztek. Minőség szerint 21-20-21-40 K. jegyzünk budapesti paritásra. Bácsági repce alig kerül a piacra. Határidő repce keveset változott és állandóan 21-60-21-70 K. között mozgott.

Napijelentés a gabonázletről. 1902. július 15

A már mindenütt folyamatban levő aratásról általánosságban a legkedvezőbb hírek érkeznek be, mely híreket a folyó hó 10-iki állapotról összeállított miniszteri hivatalos jelentés mindinkább megerősíti. Az ideai termés eddigi számadatai is tetemesen túlszárnyalják a múlt évit (az összes gabonamemnél mintegy 13 millió métermázsával), de az elterjedt nézetek szerint, az aratás eredménye minden várakozást felül fog mulni. Erre engednek különben következtetni a próbacséplésekről beérkezett eddigi magánjelentések is. Ezen kedvező körülmények hatása az üzlet irányzatában erős kifejezésre talál, amennyiben az árk napról-napra rohamosan hanyatlóak.

Összesen elkelt 10,007 mm. készbuza 20 fillérrel olcsóbb árkánál.

Ó-rozban nincs üzlet; uj-rozs rendes, júliusi szállításra 13 K., azonnali szállításra minta szerinti eladásnál prima minőségért 13.40 K. 3 óra augusztusi feladásra 12.20 K.-ás áron értékesíthető.

Takarmányárpa továbbra is lanya, helyben 10.70 koronát fizetnek; uj árpa júliusra 10.50 koronáért helyezhető el helyben 3 óra.

Zab 40 fillérig olcsóbb, helyben 12.40-80 koronás árt jegyzünk.

Tengeri lanya, budapesti paritásra tiszavidéki állomásokról 10.40, bácskai állomásokról 10 K.-t fizetnek. Helyben 9.80 K.-ás árt jegyzünk.

Szeszüzlet.

A lefolyt héten a szeszüzletben az üzletmenet nem volt kielégítő és ugy mezőgazdasági, mint kartellen kívüli szeszgyárak csak nyomott árk mellett tudtak nagyobb eladásokat eszközölni.

A helybeli egyesült szeszgyárak jegyzése változatlan és finomított szesz nagyban adózva 142-50-143-50 koronáig, adózatlan szesz 43-50-43-75 K. kelt.

Élesztőszesz adózva 143-75 K.-ig, adózatlanul nagyban 43-50-43-75 K.-ig jegyeztetik. Kicsinyben az árk 2 K. drágábbak.

Vidéki finomított kartellen kívül finomított szesz adózva 141-50 K.-ig, adózatlanul 41-50-42 K.-ig adtak.

Denaturált szeszben a kínálat főleg vidékről volt sürgős és élénk kötések 28-50-29-50 K.-ig lettek eszközölve hordoval együtt. Helybeli gyárak 31 K. jegyeznék. Galicziából takarmányokban szállítva 26 K. kérnek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz azonnali szállításra 35-36-75 K.-ig lett eladva kocsiarakománként szállítva. Uj termelési időszakra szállítva vevők 33-34 K. ajánlanak.

Exkontingens szesz lanyább és 1 K.-val olcsóbb. Kivételre változatlan áron néhány tétel finomított szeszt vásároltak.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.— 39-50 K.

Bécsi jegyzés 38.40-38.80 korona kontingens nyersszeszért.

Frágai jegyzés 128 25 korona adózott tripló és 35.25— korona adózatlan szeszért.

Triestti jegyzés 12— korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban korona	kicsinyben korona
Finomított szesz	142.50-143.50	144.—144.50
Élesztőszesz	143.—143.50	144.—144.50
Nyersszesz adózva	140.50-141.50	142.—142.50
Denaturáltszesz	30.—31.—	31.25-31.50

Az árk 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendő.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902. július 15-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 170 szekér réti széna, — szekér muhar, 27 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, 2 takarmányszalma, — szekér tengeriszár 33 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbűkköny, köles, stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árk fillérekben q-ként a következők: réti széna 420-620, muhar —, zsupszalma 360-400, alomszalma 320-370, takarmányszalma 444-460, tengeri szár —, idei széna —, zabosbűkköny

400-520, lóhere —, luczerna 460-480, köles —, sarju —, szalmaszecska 500-500. Összes kocsiszám 239. Összes súly 286800 kg.

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1902. július 15-én. Kötelezettség nélküli árk 100 kilónként, zsákostul, össz-súlyt tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajó-állomásokhoz szállítva:

b u z a l i s z t:									
Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár:	14.—	13.80	13.50	13.30	13.—	12.80	12.50	11.70	9.90
8-as takarmányliszt				buzakorpa		finom goromba			
5.80				4.80		4.90			

Vetőmagvak ólomzárólasa. *)

Budapest, 1902. július 14.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1901-1902. idényben, azaz 1901. évi július hó 1-étől a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket ólomzáróalta:

Ólomzáróaltató fél	m é t e r m á z s a			
	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
Maufner Ödön, Budapest	2990	4248	26	7264
M. Mezőgazdák Szöv., Budapest	1172	3171	180	4523
Haldek Ignác, Budapest	1315	2516	86	3917
Frommer A. H. ut., Budapest	950	1669	7	2626
Flein József és testv., M.-Vásárh.	13	1195	—	1208
Klein Vilmos, Szatmár	149	931	5	1085
Deutsch Gyula, Budapest	456	592	—	1048
Beimel és fia, Budapest	279	431	—	710
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	57	553	—	610
Arnstein és Handley, Szombathely	150	451	—	601
Singer Zsigmond és testv. Bpest	176	328	—	504
Szalay Gyula, Budapest	174	306	—	480
Boross Dezső, Budapest	132	220	15	367
Lamberger Károly, Budapest	99	114	—	213
Klein Vilmos örökösei, Temesvár	58	139	—	197
M. leszámitoló és pv. bank Bpest	65	78	—	143
Kramer Lipót, Budapest	47	74	—	121
Radwaner J. L., Budapest	20	91	—	111
Felsenburg Tivadar, B.-Gyarmat	15	93	—	108
Szávoszt Emil, Budapest	67	33	3	103
Funkelstein József, Arad	22	61	—	83
Glatter és Grossmann, Miskolcz	—	79	—	79
Kohn Mór fiai, Uzon	—	65	—	65
Holländer A. és fia, Debreczen	60	—	—	60
Leopold Zsigmond, Arad	—	42	—	42
Dach A. Adolf, Vác	2	28	—	30
Fuchs Fülöp és fiai, Budapest	12	12	—	24
Engelman Zsigmond, Budapest	—	10	—	10
Hummer Mihály, B.-Gyarmat	—	5	—	5
Összesen	8480	17535	322	26937

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai here féle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárólja

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezte üzleti jelentése. 1902. július 15

Az utolsó napokban az esős, zivataros idő az üzlet menetére káros befolyással volt. Egyedül tojásban mondható az üzlet kielégítőnek. Az idénynek megfelelőleg a gyümölcsüzlet játszott a főszerepet.

Eladásaink nagyban.

Gyümölcs: ribizke az idei bő termés következtében nagymennyiségben kerül a piacra és amennyiben a rossz csomagolás folytán szállítása alatt nem szenved, métermázsánként 22 koronáért volt elhelyezhető. Nedves, apró ribizke 16-18 koronán kelt métermázsánként. Sárga, befőzni való cseresznyéért 40-48 koronát értünk el métermázsánként. Spanyol meggy 60-70, hólyagos 32-40, hibás 16-20, kajszin baraczk 50-60 fillér kilónként. Czukordinnye 1.20-1.40 korona kilónként.

Tojásban, mint említettük, a hozatalok nagyon gyérek, prima bácskai 60, erdélyi 58-59, apadt 54-56 korona eredeti lánánkint. Az eladások csakis a helyi szükséglet fedezésére eszközöltettek. Külföldre most nem gravitál a szállítás, mert az ottani árk aránylag alacsonyabbak, mint az itteni piaci árk.

Tejtermékek: teavaj folyton nagy mennyiségben érkezik és miután a kereslet most sem javult, az árk nem bírnak emelkedni. Teavaj 176-180, főzővaj 140-145 korona 100 kilónként. Turóra nincs vevő.

Élőbaromfi a hét elején még szilárd irányzat mellett nyert elhelyezést, de a hét végén beállott gyengébb kereslet folytán csak olcsóbb árk mellett volt elhelyezhető. Rántani való csirke 1.00-1.25, sütni való 2.40-2.80, sovány ruca 2.00-2.40, magló liba 1.50-1.80 etetett 4.40-5.00 koronán adatott el páronként.

Uj burgonya vagontelekben már kevés érkezik és miután most már inkább a tengelyen hozott, mosatlan burgonya kedveltebb, vagonárut csak nyomott ár

mellett lehetett elhelyezni. Jegyzés nk 3.00-3.50 K. 10 kg.-ként.

Vadféléből elkelt szarvas 70, vadsertés 60-70 és óz 1.40-1.50 filléren egészben és kg.-ként. Husban változások nem fordultak elő.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1902. július hó 14-én.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott és legelőmarhában főlhajtás	Hizott marha
3256	3256
Csontozni való marhában főlhajtás	Legelőmarha(Weidev.)
1163	—
Összesen	Csontozni való
4419	1163
Eladatlan maradt	Összesen
—	4419
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Ökör	3003
Magyarországi	3522
Galic. s bukovinai	174
Bika	652
Osztrák tartományokból	723
Összesen	4419
Bivaly	310

Árk: (100 kilogrammonként élőszulyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I.			II.			III.		
	rendű	rendű	rendű	rendű	rendű	rendű	rendű	rendű	rendű
Magyar hizott ökör	70-74	61-69	52-60						
Galicziai hizott ökör	72-76	66-71	62-65						
Tarka hizott ökör	77-82	69-76	62-68						
Bikák	48-72								
Hizott tehén	48-72								
Legelőmarha	—								
Csontozni való marha	48-72								
Bivaly	34-46								
Konzerváru (selejt.)	—								

Irányzat: az előző hetinél 1000 drbbal csekélyebb felhajtás és a nagyobb kereslet miatt a vásár lefolyása kezdetől fogva élénk volt 2-3 korona árjavulás mellett. Bikavásár szintén élénk 2 korona áremelkedéssel.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető. A melasse takarmánykészítő gépről lapunkban már megemlékeztünk, tessék csak utána nézni és meg fogja találni a szakszerű ismertetést.

S. urnak Bánok-Szent-György. Katonai mustralovakat a katonai gőcpontokon nyilvános árveréseken lehet elég jutányosan beszerezni, mely árverések lapunkban és majdnem minden fővárosi napilapban előzetesen vannak hirdelve.

Gazd igazgatóság Tolna. Bejelentésüket előjegyeztük, szívesen teszünk eleget kérelmüknek.

Karlsbad. A legnagyobb sajnálatunkra semmiféle vasuti kedvezményt nem tudunk kieszközölni.

W. urnak Adony. Tessék az 1900. évi XXVII t.-cz. 25. §-át átolvasni, az kérdésre határozott választ ad.

M. J. urnak. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Sz. L. urnak Vág. Elhasznált táviridasodronyok beszerzésére teljes tájékoztatást talál a Köztelek zsebnaptár 205. oldalán, mely szerkesztőségünkben is megrendelhető.

T. E. urnak 1. A szarvasmarha fajtaikat legjobban feltüntető magyar munka **Tormay Béla** Szarvasmarhatenyésztés-e, 2. **Dorner Béla** A sertés Magyarországon, 3. **dr. Rodiczky Jenőnek** juhtenyésztéséről irt munkája.

M. S. urnak Bony. Cikkét lapunk legközelebbi számában közöljük.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉBE!
Elismert kftlino hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcséplőkészletek
2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10 12, lóerejük.
Magánjárók
(utí mozdonyok.)

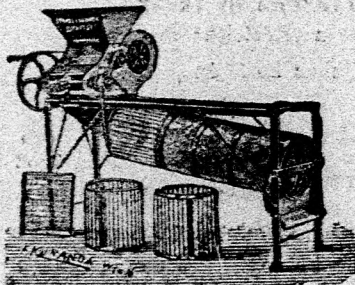
Kérjük minden szakszavagó hordással bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetk.

Gazdasági szeszgyárak részére
alkalmas kitűnő használt

kazánok és gőzgépek ^{kaphatók} Beck és Gergely-nél

Budapest, V., Váci-út 12. sz.

STAHEL ÉS LENNER TRIEUR-ES LEMEZ- LYUKASZTÓ-GYÁR BUDAPEST.

Ajánljuk a DORN-féle UJ TÖREKROSTÁNKAT, mindennemű
LYUKASZTOTT és HASÍTOTT LEMEZEINKET. Továbbá
TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és
hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

DORN JÓZSEF SZABADALMA
TÖREK - ROSTA.

A "PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R-TÁRS-NÁL

Budapest, Üllői-ut 25. Köztelek

KÉSZ NYOMTATVÁNY RAKTÁR VAN:

Suschka Richárd magyar-óvári gazd. akadémiai intéző
utatisása szerint összeállított **GAZDASÁGI KÖNYVVITELI
NYOMTATVÁNYOKBÓL.** Az összes ivékől minta-collectió
5 K., portomentesen küldünk.

Az 1898. XXIII. t.-cikk alapján alakult **Országos Köz-
ponti Hitelszövetkezet** megbízásából készült **HITEL-
SZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL.**

Az **Országos Tejgazdasági Felügyelőség** részéről nyert fel-
hatalmazás alapján készült **TEJSZÖVETKEZETI NYOM-
TATVÁNYOKBÓL.**

„Hangya“ **Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet** megbizá-
sából készült **FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETI NYOMTAT-
VÁNYOKBÓL.**

A **Magyar Mérnök- és Építész-Egylet** utatisása szerint
összeállított **KÖLTSÉGVETÉSI-, ELŐMÉRÉTI-, HETIBÉR-
LAJSTROM IVEKRŐL.**

Kivánatra **ÁRJEGYZÉKET** bérmentve küldünk.

Nemesi birtok Délmagyarországon

6 klm. megyei székhelytől, gyorsvonat-
állomás, szép fekvésű, kedvező feltételek
mellett

szabad kézből eladó.

A birtok egy tagban 1070 kat. hold, ebből
100 hold kitűnő legelő, a többi szántóföld.

Czim a kiadóhivatalban.

7286

Magy. kir. államvasutak
84654/902. sz.

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. év-
ben, illetőleg 1905. év végéig a festékek, vegyi szerek és különféle anyagokból
felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályá-
zatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező, egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszemind
ajánlati mintánl is szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok
valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir.
államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Buda-
pest, Andrásy-út 73., II. emelet 47. sz.) ingyeh kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás m. kir. okmánybéllyeggel
ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi július hó 25-iki déli 12 óráig a
magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, ille-
tőleg pósta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látandó el:

„Ajánlat 84654/902. számhoz.“

Az ajánlott árak egy évi értékének 50%-kal felérő bánatpénz készpénzben,
vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi július hó 24-iki
déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Bánatpénz nélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok,
melyek nem pontosan és részletes módozatok betartása mellett állíthatnak ki, nem
vételnek figyelembe.

Budapest, 1902. június hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

186. sz. v. 1902. szám.

HIRDETMÉNY.

A magy. kir. földmívelésügyi minster úr rendelkezése
folytán a nagykőrösi, verseczi, békéscsabai, bajai és dorosmai
magyar királyi méntelep osztály részére **1902. november
1-től 1903. október 31-ig** szükséglenő

kenyér, zab, széna és alom-
szalma, kőolaj és keménytüzifa
szállításának biztosítása végett

1902. augusztus 28-án délután 1 órakor

alulírt parancsnokság számvevő irodájában írásbeli zárt
ajánlati árlejtés fog tartatni.

A közelebbi feltételek a nyilvános helyeken kifüggesztett
hirdetményekből kivehetők, vagy pedig alulírt parancsnok-
ságnál, valamint a fentnevezett méntelep osztályoknál meg-
tekinthetők, a honnan a föltételeket tartalmazó hirdetmény
fölvívásra megküldetik.

NAGY-KÖRÖS, 1902. június hóban.

Nagykőrösi m. kir. állami
méntelep - parancsnokság.

7291

A peronospora és oidium

elleni védekezés ma egyike a szőlőtermelés legfontosabb feladatainak!

Kellő időben és megfelelő anyaggal

teljesített permetezés és porozás mentheti csak meg a szőlőtermést a pusztulástól, mely a különféle szőlőbetegségek révén azt fenyegeti. Aki ezt elmulasztja, annak minden többi munkája is hiábavaló, mert a peronospora és oidium már nálunk teljesen meghonosodott. Ezek a szőlőbetegségek tönkreteszik szőlőtőkéjét, elrothasztják a termését.

A PERONOSPORA ellen feltétlenül leghatékonyabb és rendkívül egyszerű kezelési szer

a dr. Aschenbrandt-féle **bordói por.**

Az **OIDIUM** ellen az eddig próbált összes anyagok közt az **egyetlen biztos** káros utóhatás nélküli védőanyag

a dr. Aschenbrandt-féle **rézkenpor.**

Ezek a szerek **három esztendő** előtt lettek Magyarországon bevezetve és **elterjedésük évről-évre növekszik** a többi — sokkal bizonytalanabb — permetező és porozó anyagok rovására.

A magyar-óvári gazdasági akadémia növénykórtani állomásának, egyéb hazai és külföldi tudományos intézetek kitünő bizonyítványait tizezer gazda a legjobb eredménnyel folytatott kísérlete erősítette meg, akik már eddig is több mint hatszáz elismerő levélben tanuskodtak a dr. Aschenbrandt-féle bordói por és rézkenpor kiváló hatásáról, amint az ismertető füzetekből, melyet bárkinek díjmentesen küldünk el, akárki meggyőződhetik.

Az Aschenbrandt-féle porok ára az idén jelentékenyen leszállított!

A bordói por ára:

10 kg.-os zsákokban kg.-ként	60 fillér.
10 „ „ „	64 „
5 „ „ „	64 „

A rézkenpor ára:

50 kg.-os zsákokban kg.-ként	46 fillér.
10 „ „ „	50 „
5 „ „ „	50 „

Az árak Budapesten szövetkezetünk raktárában értendők.

Szállításnál vasuti díjkedvezmény nyújtatik!

A gyártás korlátolt lévén, csak az idejében beérkezett rendelések pontos közvetítéséért kezeskedhetünk. Tessék ezért a rendeléseket már most feladni; a porok szállítása részletekben és tetszés szerinti időben történhet, a mai árak mellett.

A bordói-por a szőlő peronosporáján kívül kitünő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére.

Ott, ahol mult évben a peronospora nem tett kárt, de a lisztharmat igen, az **ELSO PERMETEZES HELYETT** elég rézkenporral a tőkét beporozni. Ez lényeges költségmegtakarítás.

Egyszeri kísérlet mindenkit meggyőzhet!

Megrendeléseket a porra elfogad, ismertető füzeteket, elismerő bizonyítványokat, használati utasításokat küld, minde nemü felvilágosítást ad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Szövetkezetek, egyesületek és megbízható kereskedő cégek bortermelő vidéken megfelelő jutalék mellett a porok képviselővel bizatnak meg.

ely-nél
-út 12. sz.

a jövő 1903. év-
onféle anyagokból
nyilvános pályá-

mely egyszemind
szletes módzatok
és a magy. kir.
osztályánál (Buda-

okmánybéllyeggel
ki déli 12 óráig a
an átadandók, ille-
andó el:

tpézn készpénzben,
vi július hó 24-iki

valamint olyanok.
állíttatnak ki, nem

Az igazgatóság.

endelkezése
és dorosmai
november

alom-
vtüzifa
végett

órákor

rásbéli zárt

kifüggesztett
parancsnok-
yoknál meg-
hirdetmény

r. állami
snokság.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

1902. évi szeptember 7—21. napjain POZSONYBAN

megtartandó

II. MEZŐGAZDASÁGI ORSZÁGOS KIÁLLITÁS

alkalmából

a m. kir. pénzügyministerium 842. és 17045. számú rendeletei alapján

SORSJÁTÉKOT

rendez,

a melynek huzása Pozsonyban, visszavonhatlanul
1902. évi szeptember hó 21-én tartatik meg.

1089 nyereménnyel 85.000 kor. értékben.

Főnyeremény 50.000 kor. értékben.

1 darab sorsjegy ára 50 fillér.

SORSJEGYEK KAPHATÓK: A kiállítási
sorsjegyirodában · BUDAPESTEN, V., Nádor-
utca 16. sz. és minden sorsjegyelárusító helyen.

A kiállítás jelentősége megkívánja, hogy
minden magyar gazda vegyen
kiállítási sorsjegyet.

Kitünő HOLLINGSWORTH SZÉNAGYÜJTŐK darabja 60 frt.

Kapható: Beck és Gergelynél, Budapest, V., Váci-ut 12.

BÉRBEADÓ

a méltóságos Gróf ZICHY JAKAB ur tulajdonát képező

rajkai (Mosonm.) birtok,

mely áll 572 kat. hold és 450 □-öl kitünő szántóföldből, 1 hold 1148 □-öl kert és 11 hold rétből, megfelelő szép és kényelmes lakással és gazdasági épületekkel. Bővebb felvilágosítást ad a fentemlített uraság birtokainak központi irodája Bodókő-Váralján (Abauj-Torna vm.) 7202

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.
71335/902. A—III.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a szeged—temesvár—báziás—orsovai, zágráb—károlyváros—fümei—üszög—villányi és királyháza—máramarossziget—kutyaházi vonalakon leszerelt 81 drb. összesen mintegy 13900 métermázsára tehető régi vashid szerkezeteket eladni óhajtván, ezek eladására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen hidszerkezetek főbbmérteit és megközelítő súlyát feltüntetve kimutatás, mely egyúttal ajánlati űrlapul is szolgál, anyag és leltár beszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható, vidéki megkeresésekre pedig ingyen megküldetik. Ajánlat kizárólag ezen űrlapon tehető.

Pályázni kívánók felkértenek, hogy erre vonatkozó 1 koronás magyar bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat folyó évi július hó 16-án déli 12 óráig anyag és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. II. em. 43/a. ajtó) benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlat borítéka következő feliratot tartalmazza: „Ajánlat 71335/902. számhoz régi vashid szerkezetek megvételére.

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig a megvenni szándékoló hidszerkezetek az ajánlati árral kiszámított értékének 5 százaléka bánatpénzként teendő le főpénztárunknál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az ajánlat métermázsánként értendő árral teendő és pedig az anyagnak ajánlattevő által meghatározandó és a magy. kir. államvasutak valamelyik állomására való bérmentes szállítás és vasuti kocskan való átadás, illetve átvétel kikötése mellett. Szerterekben való átvételnek kikötése határozottan mellőzendő.

Az ajánlattevők az ócska anyagnak eladására vonatkozó és 122291/96. sz. a. fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőnek elismerik, azt 60 filléres magyar bélyeggel, saját és két tanu aláírásával ellátni ss ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 filléért megszerezhetők, vidékieknek pedig az érte járó 30 fillér és 20 fillér postaköltség (összesen 50 fillérnek) a főpénztárunkhoz való beküldése ellenében postával megküldetnek.

Ajánlat valamennyi vagy egyes tetszés szerinti hidszerkezetre tehető, de az igazgatóság is fenntartja magának, hogy egyes szerkezeteket, tekintet nélkül a felajánlott árakra, tetszése szerint eladhasson, vagy hogy a cél elérésére bárminő más intézkedést tehessen.

Ajánlattevők ajánlataikkal az azok felett hozandó határozatig visszavonhatlan kötelezettségben maradnak.

Budapest, 1902. év május hóban.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

VADÁSZTERÜLET.

Budapesttől 1/2 órányira fekvő Duna-Haraszti uradalomhoz tartozó

800 hold vadászterület bérbe adandó.

A terület áll 120 hold Dunaág és nádasból és 680 hold mezei vadászatból. Ertekezhetni lehet:

Frankl Samu földbirtokosnál,
Duna-Haraszti, vasut indul Budapest—Vágóhidról.

31018/1902. számhoz.

Örökadási hirdetmény.

A magyar vallásalap tulajdonát képező és a barsvármegyei Nagy-Lüle község határában fekvő, az örökadási feltételekben részletezett mintegy

190⁴³³₁₆₀₀ holdas u. n. „Somogyfai“ birtoknak örök eladása iránt

folyó évi szeptember hó 11-ik napjának déli 12 órájkor

a vallás- és közoktatásügyi ministerium IX. ügyosztályában (V. ker. Vadász-utca 33. szám) zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ivenként 1 koronás bélyeggel és a bánatpénz letételét igazoló nyugtával ellátott zárt ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig az alólírott ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V. ker., Hold-utca 16.) nyújtandók be.

A részletes örökadási feltételek a közalap. főtisztviselnél Vág-Sellyén és ezen ministerium segédhivatali főigazgatójánál a hivatalos órák alatt betekintheők.

BUDAPESTEN, 1902. június havában.

7263

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép.
Szénagyűjtő gereblye és
Kéveköti fonal 6711

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalékreszek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362.000 gép.

BUDAPEST,

V. ker., Váci-ut 30. szám.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címének kitételével közölünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Azonnali belépésre zsebi bérigazgatóságba földmives iskolát végzett irnokot keresek. Folyamodványok bizonyítványokkal, melyek vissza nem küldetnek, igényeik megjelölésével: Lévai Ernő birtokbirtokos Tab, Somogy megye intézőndök. 7272

Sajtimester

kerestetik. Tejgazdasági tanfolyamot sikerrel végzett sajtimester kerestetik egy 30-40 tehénből álló uradalmi tehenészethez. Valamely szláv nyelv ismerete szükséges. Fizetése 480 korona kesszép, 484 kgr. buza, 574 kgr. rozs, 484 kgr. tengeri, lakás, fa, kert és naponta 3 liter tej. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt tanfolyamodványok az „Uradalmi Tisztartószághoz Valpón, Slavóniában” intézendők. 7271

Irnok állás

betöltendő Báro Springer Mária úrnő P-bucsei uradalmában. Megkivántatik, hogy az illető intelligens, gazdasági tanítézetet végzett németül tudó, már gazdasági könyvvitelben is járassággal, szép írással bíró nőtlen ember legyen. Fizetése teljes ellátáson kívül havonta 50 korona. Pályázni öhaj-tók adják be bizonyítványaikát „Báro Springer uradalmi Tisztartószághoz” Pusztá-Eceseg, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye. 7269

Béresgazda

igáskocsis. Ki eskőneveléshez ért és képzett fejtehenész alkalmazást nyer az örkényi uradalomban Pestmegyében, hová bizonyítvány-másolatokkal felszerelt kérvények intézendők. Fizetési igény vagy eddigi fizetés okvetlenül bejelendő. 7268

Számtartó

nőtlen, keresztény, kettős könyvvitelben jártas, ki nagyobb uradalomban ezen tereen több évig működött, esetleg azonnali alkalmazást nyerhet az örkényi uradalomban Pestmegyében, hová bizonyítvány-másolatokkal felszerelt kérvények intézendők. Hatásköre a könyvvitelben kívül titkári teendők és ellenőrzés. Fizetési egyezség szerint. Remutatókocsis csakis kívánságra. 7267

Pályázat.

Méltóságos Batthyány Tivadar gróf ur lajtafalusi uradalmában (Mosonmegye) f. év október 1-én egy segédügyi állás jön úresedésbe, melyre néhány évi gyakorlattal bíró, s a magyar-óvári akadémiát, esetleg magasabb tannitvetzetet végzett, nőtlen fiatal emberek reflektálhatnak. Folyamodványok bizonyítvány-másolatokkal, uradalomhoz eszmeve, lajtafalura (Mosonmegye) kéretnek. 7300

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdaságba.

vagy bárhova ajánkozik kereskedelmileg képzett, 28 éves, nőtlen fiatalember, könyvtelésben és levelezésben jártas. Igénye havi 80-100 korona. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. 7199

Önálló

ispáni állást keres október hó 1-ére egy a gazdaság minden ágában teljesen jártas nős egyén, ki 25 éven át nagyobb uradalmokban önállóan működött. Czime a kiadóhivatalban megtudható. 7258

A gróf

Esterházy-féle földmives iskolát június végén több, részben a katonasorozáson már tullező növendék végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában jártas. Ezeket igénybe venni öhajtok forduljanak a bér megjelölése mellett a iskola igazgatóságához Császvárra. 6916

Gazdasági intéző.

nős, ki a gazdaság összes ágazatában teljesen jártas, jelenleg is intézői minőségben van felmondatlan állásban, szerény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresést „T. Zs.” jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 7013

Egy gazdasítst

Durham Edmund, posterestante via: Kis-Unyom czimen, gazdasítst vagy jég- és tűzkár-becsítőt állást keres. 7250

Számvevő.

nős, izr. kiácsoládu, kiftűnő bizonyítványokkal s elsőrendű referenciákkal, teljesen jártas a kettős könyvvitelben, mérlegképes, mielőbbi belépésre számvevői, vagy gazdasági ellenőri állást keres. Beszél és ír magyarul és németül. Jelenleg állásban van, de az állást bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresést „Számvevő 7039.” jel alatt a kiadóhivatalba kér. 7059

Földmives iskolát

kitűnő sikerrel végzett, 9 évi gyakorlattal bíró nős, román, kath. vallású egyén, 1903. január elsejére oly állást keres, hol jövedje szorgalma által biztosítva lenne. Czim a kiadóhivatalban. 7302

Uradalomban

vagy vállalatnál hármnemű megfelelő állást keres főiskolát végzett, egyszerű és kettős könyvvitelben tökéletesen jártas, nős fiatal ember, ki eddig kisebb gazdaságban és nagyobb ideig önállóan működött. Szerény igénye mellett albandó foglalkozást öhajit. Nagyobb összegeknek megfelelő ingóvalban biztositókat nyújthat. Szíves megkeresést „Becsültes 7297.” jelleggel a kiadóhivatal továbbit. 7297

Főkertész.

28 éves román, kath. vall. jelenleg is egy nagyobb uradalmi (gróf) kertészetet önállóan vezet már több éve, a kertészeti tanítézetől és hazánk első rendű kertészeiből nyert működési bizonyítványokkal igazolja egy elméleti mint gyakorlati teljes szakértelmét és minden tekintetben való megbízhatóságát. Nagyobb uradalomban, városnál, furdónál vagy megyei gazd. egyesületnél főkertészi állást keres október 1-re. Szíves megkeresésekre címetet „Uradalmi főkertész” jelleg alatt közli a kiadóhivatal. 7303

Nőtlen.

34 éves, Keszthelyen végzett, reform. vall. több évi gyakorlattal bíró gazda, német nyelvet is tökéletesen bírja, már hat év óta ugyanottan az állásban van, jó bizonyítványokkal szerény feltételek mellett uradalomban állást keres. Becces ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek „Megbízható 7077” jelleg alatt. 7077

Földmivesiskolát

kitűnő sikerrel végzett s pár évi gyakorlatáról jó bizonyítványokkal rendelkező, 30 éves nőtlen egy ref. vall. szerény igényű szorgalmas s erélyes egyén azonnali, vagy későbbi belépésre megfelelő állást keres. Czim: Adám András ispán, Pusztá-rádai gazdaság, Bugyi Pestmegye. 7221

Földmivesiskolát

végzett reális nőtlen egyén hat évi gyakorlattal azonnali belépésre alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7289

Gazdasági

tanítézetet végzett, jelenleg is gazdaságban működő, pályája iránt előszerzetettel viseltető, több évi gyakorlattal bíró szorgalmas és tevékeny gazdaság, olyan nagy uradalomban szeretne kezelőtiszt, — esetleg segédügyi állást elfoglalni, ahol kifizetése arán állandó állásra számíthat és jó bánásmódban részesülhet. Czim a kiadóhivatalban. 7290

Ispáni.

ellenőri állást keres 12 évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező gazdasítst, azonnali belépésre. Szíves megkereséseket „Szorgalom” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbit. 7296

Házvezetőnőnek

ajánkozik középkoru, r. k. vallású özevgy asszony, ki a háztartás minden ágában ugysintén s fehér és felső ruha varrásban teljesen jártas. Szíves megkeresések „T. Zs.” Budapest, Vas-u. 17. II. em. 12. alá kéretnek. 7281

Gazdasítst állást

keres, egy 24 évi gyakorlata óta most 3-ik helyen működő, a gazdálkodás minden ágában jártas, kis családú, erélyes, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező szerény igényű művelt egyén. Biztositókat nyújthat. Elek Sándor Budapest, Kerepesi-ut 84. III. 20.

Tanár.

kitűnő működési bizonyítványokkal, nevelő-tanárnak ajánlkozok. Megkeresések: Marányi-utca 44. ajtó 12. 7295

Gazdasítst

és szeszgyárvezető, fiatal, nős, ki a gazdaság összes ágában hosszabb gyakorlattal bíró, azonkívül a kassai szeszgyár tanfolyamot is jó sikerrel végezte, vizsgázott gépkezelő, jelenleg egy nagyobb uradalomban alkalmazásban van és eddigi működéséről kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, mint gazdasítst vagy szeszgyárvezető állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6169

Mezőgazdaság

minden ágában gyakorlattal bíró egyén, ki mágánai uradalomban nagyobbabásu tehenészeti is kezelet, azonnali belépésre is ispani vagy nagyobb gazdaságban kulesári állást keres. Klein Herman, Paacsér, 7164 Szabadka.

Magyar-óvári

gazdasági akadémiát végzett, hat évi gyakorlattal bíró 27 éves okleveles gazdasítst önálló állást keres azonnali belépésre. A rendez gazdasági szakmákon kívül a czukorrépa- és dohánytermelés, tehenészet, hizlalás és frodal számvitel tereen kiválóan jártas. Szíves megkeresések „27 éves gazdasítst” cim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6903

Gazd. intéző

nős, gyermektelen, egy a külső mint a belső gazdaságban teljesen jártas, ugyszintén állattenyésztés, marha-, sertés-, hizlalásban is, jelenleg is felmondatlan intézői állásban van, hasonlú állást keres. Szíves megkeresést „Intéző 35” jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 7313

Főkertész.

okleveles r. kath. négy gimnáziumot végzett kis családú, ki dísz-, tájkétfalakitásokban teljesen szakértő, jelenleg alkalmazva egy nagy kiterjedésű uradalmi tájkertészetnél, szak-képzettségét állandó alkalmazásait legjobb bizonyítványaival igazolja, október elsejére betöltendő állást keres. Czime a lap kiadóhivatalánál megtudható. 7278

Gazd. intézetet

végzett, 10 évi gyakorlattal bíró gazdasítst jó bizonyítványokkal bármikori belépésre önálló gazdasítst állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 7286

ÁLLATOK.

Eredeti

Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók: Gróf Herberstein Alb. STRILEK, Morvaország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kgként 19 koronáért kapható vasuti állomásainktól.

Ló-eladás.

Méltóságos Gróf Apponyi Géza tolnamegyei pálfai meneséből a lötenyésztés redukálása miatt 7174

18 darab angol félvér kanca, szopós csikaikkal együtt eladó.

A csikók „Persistent” angol félvér s „Furioso” állami ménektől származnak, a kancák újból ezen ménekkel vannak fedeztetve. Megtekinthetők Pálfán, posta helyben, vasutállomás Simontornya, hol kívánságra vevőknek kocsi áll rendelkezésre. Az eladással a gazdasítst helyben van megbízva. Az urad. felügyelőség.

Ujfundlandi-bernathegyi keresztelés után

nagy szűltéki származó kutyakölykök eladók a tárkányi gazdaságban u. p. Tolna-Szakály. 7256

Hires zalai tenyésztések

százdát A 6 korona és a megfelelő csomagolási-, szállítási költségekért, valamint asztali rákokat árjegyzék szerint élve megérkezve szállit: FISCHER ISIDOR Zalaegerszegen. 7299

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2, (3) éves

növendék ökrök és üsző borjakat

ügyszintén legprímabb lekötni való és

jármos ökröket

legjutányosabb áron ajánlanak:

KLEIN és SPITZER

Kis-Czelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadhatnak.

Vöröstarka tinó és üsző

legprímabb, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlatni való ökrök eladására és későbbi szerződésre — legolcsóbb árért vállalkoznak

Weiler és Eisner

Kis-Czelli kereskedők.

VEGYESEK.

Tejvétel.

200 literrel fejből évi szerződésre megvételre keresek tejet. Ajánlatok „Pontos fizető” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 7301

Biborhere.

szavatolt, csiraképes mag eladó 50 koronáért mmázánként állomásra szállitva ij. Háczy Kálmánál, Csab-Rendeken. 7298

Jelzálogkölcson

konverzio. Földbirtokra a fővárosban és vidéki városban bérházakra 4-7% 50 éves törlesztéses kölcsönök adatnak, az ingatlan 65%-áig. Illetve konvertálhatnak. Czim e lap kiadóhivatalában. 7278

Teljes biztositék

mellett keres egy 18 évi praxisal bíró gazdasítst nagyobb uradalmat perzentés kezelésre, vagy évi járadék kifizetésé ellenében. Ugyanez hajlandó kezelőtiszt állást fix fizetésre is elfogadni. Cim a kiadóhivatalban. 7294

Göz- és cséplőgép-tu ajdonosoknak

a n. m. magy. királyi kereskedelemügyi miniszter 1890. évi 671. számú rendelete alapján szükséges, teljesen felszerelt mentőszekrényeket szállitok.

Kis mentőszekrényt

13 koronáért,

Nagy mentőszekrényt

22 koronáért.

Az öszeg előre bekltdése, vagy utánvétele mellett portómentesen

Szentmihályi Gyula

gyógyezész 6938

B^A LATON-BOGLARON.

Tejvétel.

100 literrel fejből évi szerződéssel vételre kerestetik. Ajánlatok „Szolid” jelleg alatt e lapok kiadóhivatalába küldendők. 7282

Magas csiraképeségű, arankamentes, államilag ölmzárolt

mag jutányos áron kapható 7288

biborhere-

mag jutányos áron kapható 7288

HALDEK

magnagykereskedésében

Budapest

Károly-körút 9.

A magyar

gazdasítstek és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlo uraknak állászközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való minden fölvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság

és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztositásokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özevgyi díjra, mezőgazdasági, erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozásu egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtáblával és bővebb felvilágosítás-sal szolgál az igazgatóság: Budapestben, Köztelek, Üllői-ut 25. szám.

Kajszinbarackot

megvételre keresek. Csakis nagyobb mennyiségekre féltérot állapotban reflektálok. Lázár József szőlő- és gyümölcskezeskedő Nagy-Maroson Hontmegye. 7275

ELADUNK

62

kölcsön adunk

új és egyszer használt vis-hatlan

TAKARÓ

PONYVÁKAT,

mindenféle nagyságban, új és használt mindennemű

TERMÉNY

ZSÁKOT

repczeponyvákat

a legjutányosabb áruk, illetve kölcsönökkel

KOHN és STEIN

szák és ponyva gyári raktár

BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

KÉVE KÖTELEK

BELLÁN MATYÁS BACS-CSEBEN

Óriási

meztakarítás!

78-90%-kal olcsóbb, mint a manillaszineg 85%-kal olcsóbb, mint a zsupszalmakötél, és 97%-kal olcsóbb, mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számitásokkal bizonyított. Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálók.

Mindennemű

gazdasági kötélárúk,

zsákok és ponyvák

szintén a legjutányosabb áron.

Önműködő VIZEMELŐ TELEPEK

készítést melyen fekvő kutakból és forrásokból

elállitja

A.KUNZ vízvezeték és szivattyúgyártó

WEISS-KIRCHEN (Morvaország)

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alant címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden

ajánl

aratógépekhez való kévekötfonalat,

manilla kenderből vagy magyar kenderből minden aratógépszerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott a legolcsóbb árban kaphatók

tiszta kenderfonalból készült kenderzsákok,

gözekéhez való sodronykötelek,

6447

gazdasági kötélárúk mezőhegyesi kenderből.

3 lóerejű „Gnom“ benzín-petrolin-motor.

Csorvás (Békésm.), 1901. október 25.

T. Oberurseli Motorgyár Részv.-Társ.

majnai Frankfurt mellett.

BÉCS, VII., Lindengasse 7.

Hivatkozással m. é. okt. 8-án kelt b. levelükre, szívesen tudatjuk Önökkel, hogy mi a majna Frankfurt melletti Oberurseiből hozato t 3 lóerejű „Gnom“ benzínmotorral nagyon meg vagyunk elégedve, s azt mindenkinék a legjobban ajánlhatjuk.

A benzinfogyasztás könnyű munkánál 0.50-0.60 kg. óra- és lóerőnként. Az olajsükséglet igen csekély. Havonként kb. 8 kg. olaj fogy. A mi a gondozást illeti, ugy az igen egyszerű. Egy közönséges munkásember, — nem gépész — kinek a kezelés mivolta néhányszor meg lett mutatva, játszva elbánik vele.

Mi, 3 lóerejű „Gnom“ motorunkkal, egy szecskavágót és egy repavágót hajtunk s a motor kifogástalanul működik. Istantól világításhoz, egy p rezeként 1900 forgású, 1500 voltos dynamogépe, 95 drb öltgyertya erős izzólámpát tart működésben.

Általában a benzínmotor erőfelfejtésével egészen meg vagyunk elégedve: egyetlenesen dolgozik, anélkül, hogy erejéből valamit veszítene. Azonkívül gyorsabban vág, mint bármely járgány ugyanarra, hogy egész napi takarmányszükségletünket 130 drb. ökör részére 2 1/2 óra alatt könnyen megvág-hatjuk.

Érdeklődőknek szívesen adunk felvilágosítást.

Tisztelettel

Gróf Wenkheim Géza-féle jószágintézőség Csorvás
Kraft Viktor.

12 lóerejű „Gnom“ benzín-petrolin-lokomobil.

Csorvás (Békésm.), 1902. június hó 5-én.

T. Oberurseli Motorgyár Részv.-Társ.

BÉCS.

A méltóságos gróf ur Bécsből visszatérvén a benzín lokomobil megbeszélés tárgyá tétetett.

Visszatérve f. év május hó 13-án kelt becses leveleikre, ezennel megrendelünk egy 12-15 lóerejű benzín-lokomobilt, az Önök által ajánlott feltételek mellett stb. stb.

Tisztelettel

Gróf Wenkh im Géza-féle jószágintézőség Csorvás
Kraft Viktor.

7262

Megvételre kerestetik

egy circa 4-5000 hold kiterjedésű, legnagyobb részét

jó minőségű szántóföldből

álló birtok, mely jókarban levő élő és holt leltárral, massív épületekkel bir és vasuti állomáshoz közel van. Ajánlatok a birtok kimerítő leírásával a kiadóhivatalhoz „Köztelek 7252.“ jelige alatt július 25-éig kéretnek.

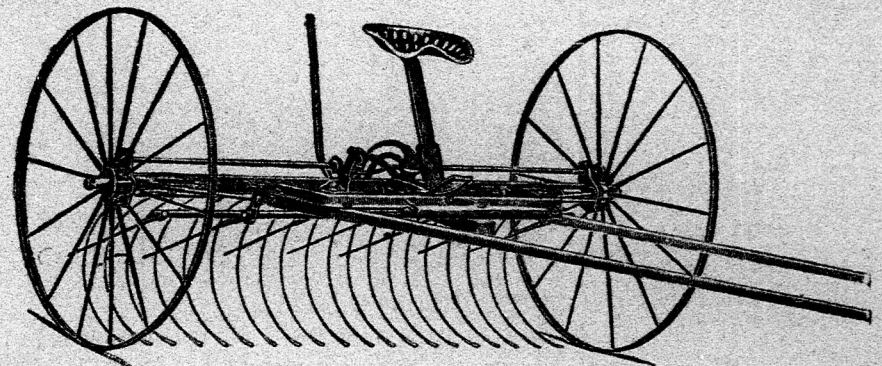
7252

Nvomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat- és nyomdai részvénytársaságnál Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek).

♣♣♣ The Hollingsworth ♣♣♣

szénagyűjtő gereblyék

Elsőrangú kivitelben igen olcsó árakon =

A világ legtökéletesebb és LEGJOBB

Fűkaszalóit

Kéveköttő aratógépeit

Marokrakó aratógépeit

Szénagyűjtő gereblyéit

Szénaforgatóit

A Johnston Harvester Co

Batavia amerikai aratógépgyár készíti. A fel-

használt anyagok utólréhetetlen minősége, a szerkezet egyszerűsége és megbízhatósága, a könnyű kezelés, feltűnően kevés vonóerő szükséglet biztosították a Johnston-gyártmányoknak a földkerekség minden földmivelő országába való elterjedését és elismert elsőbbségét valamennyi verseny gyártmány felett

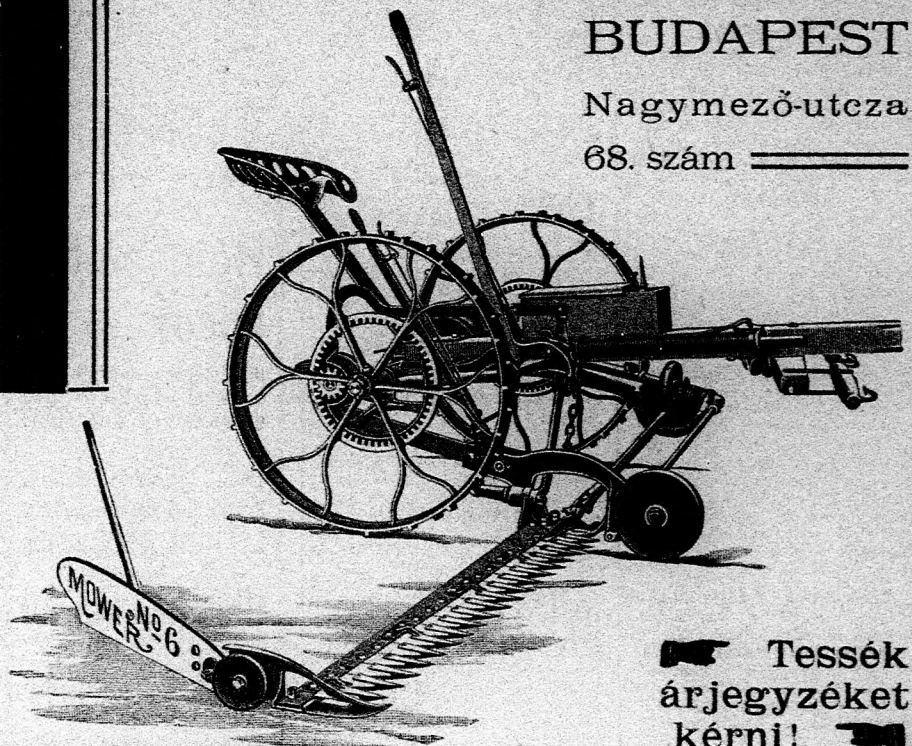
Magyarországi vezérképviselet és főraktára

BÄCHER RUDOLF • MELICHAR FERENCZ

BUDAPEST

Nagymező-utca

68. szám

Tessék árjegyzéket kérni!